

Wojewódzki Urząd Pracy
w Warszawie

Partnerstwo dla Mazowsza

Materiały z I Forum Partnerstwa Lokalnego,
które odbyło się 26 października 2004 roku w Warszawie

Warszawa 2004

**WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
w WARSZAWIE**

**PARTNERSTWO
DLA
MAZOWSZA**

Materiały z I Mazowieckiego Forum Partnerstwa Lokalnego,
które odbyło się w dniu 26 października 2004 roku w Warszawie.

Opracowanie
Jolanta Wanielista
Marta Pyzel

WARSZAWA 2004

Spis treści

Wstęp	5
<i>Jolanta Wanielista</i> Partnerstwo lokalne na Mazowszu.....	6
Część I. Mazowieckie Forum Partnerstwa Lokalnego – prezentacje	
<i>Tadeusz Jan Zając</i> Powitanie.....	10
<i>Sarah Kelly</i> Partnerstwa Lokalne i ich rola w tworzeniu zatrudnienia – doświadczenia polskie i „starej” UE.....	12
<i>Elżbieta Szymanik</i> <i>Andrzej Długotęcki</i> Partnerstwo Lokalne w aspekcie działań na rzecz Rozwoju Zasobów Ludzkich.....	16
<i>Aleksandra Otrębska</i> Program Wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego.....	21
<i>Elżbieta Roszczak</i> Program Partnerstwa Lokalnego – szansą na rozwój lokalny.....	26
<i>Barbara Grabowska</i> <i>Tomasz Kołodziejczyk</i> Partnerstwo dla zdrowia – Ostrowskie Ziola.....	28
<i>Krzysztof Zasiadły</i> Promocja zatrudnienia i rozwój zasobów ludzkich, województwo mazowieckie.....	30
<i>Stanisław Steclik</i> Zintegrowany Program Rozwoju Turystyki i Infrastruktury Szlakiem Zabytkowej Kolejki Wąskotorowej MŁAWA – PRZASNYSZ – MAKÓW MAZOWIECKI.....	34
<i>Tadeusz Jan Zając</i> Zakończenie.....	37

Część II. Ważne informacje

Bezrobocie w województwie mazowieckim.....39

Część III. Z doświadczeń innych

Powiat ciechanowski.....59

Powiat szydłowiecki.....68

Powiat łosicki.....72

Powiat płocki.....75

Powiat ostrowski.....77

Powiat mławski.....82

Wstęp

W dniu 26 października 2004 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie zorganizował I Mazowieckie Forum Partnerstwa Lokalnego, którego celem było rozpropagowanie idei partnerstwa lokalnego na terenie województwa mazowieckiego.

Działania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w zakresie promocji idei powinny doprowadzić do budowy trwałych partnerstw między instytucjami samorządowymi, lokalnymi przedsiębiorstwami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami infrastruktury oraz mieszkańcami społeczności lokalnej na rzecz ożywienia gospodarczego oraz poprawy sytuacji na rynku pracy. Na Forum zostali zaproszeni dyrektorzy delegatur Urzędu Marszałkowskiego, dyrektorzy filii wojewódzkiego urzędu pracy, starostowie, wójtowie, prezydenci miast, dyrektorzy powiatowych urzędów pracy, przedstawiciele organizacji samorządowych i pracodawców oraz regionalni i powiatowi specjaliści partnerstwa lokalnego.

Pani Sally Kelly, zagraniczny konsultant firmy IMC Consulting wygłosiła wykład inauguracyjny na temat „Partnerstwa Lokalne i ich rola w tworzeniu zatrudnienia – doświadczenia polskie i UE „piętnastki”.

W programie Forum przedstawiono różne możliwości zaangażowania lokalnej społeczności w działania na rzecz ożywienia gospodarczego i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy, na przykładzie polsko – amerykańskiego Programu Wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego i PHARE 2001 – Promocja Zatrudnienia i Rozwój Zasobów Ludzkich. Przedstawiono także projekt, który będzie realizowany przez Lokalną Organizację Turystyczną Północnego Mazowsza. Projekt ten to inicjatywa lokalna, której celem jest odrestaurowanie szlaku kolejki wąskotorowej Mława – Przasnysz – Maków Mazowiecki.

Organizatorzy

Jolanta Wanielista

Kierownik Wydziału Wydział Współpracy i Partnerstwa Lokalnego
Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie

Partnerstwo lokalne na Mazowszu

Na zorganizowanym w październiku 2004 r. I Mazowieckim Forum Partnerstwa Lokalnego ogłoszono szereg referatów na temat tworzenia partnerstw lokalnych w oparciu o różne metody i programy. Przygotowana przez Wojewódzki Urząd Pracy publikacja ma na celu wsparcie tych działań i rozpropagowanie idei partnerstwa wśród polityków, urzędników i lokalnych liderów, chcących coś zmienić w otaczającej ich rzeczywistości. Poniżej przedstawiam dodatkowe informacje na temat przedstawionych na forum programów i inicjatyw lokalnych.

Od marca 2003 r. na terenie województwa mazowieckiego realizowany jest polsko-amerykański program Wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego. Model Partnerstwa Lokalnego został opracowany przez Departament Pracy USA na podstawie doświadczeń kanadyjskich i skutecznie wdrażany w Stanach Zjednoczonych w ciągu ostatnich dwudziestu lat, przy okazji restrukturyzacji przemysłu amerykańskiego. Program został także zaadaptowany w wielu krajach m.in.: na Węgrzech, w Rumunii, Bułgarii, Macedonii i na Ukrainie.

Najważniejszym celem Programu jest budowanie trwałego partnerstwa między instytucjami samorządowymi, lokalnymi przedsiębiorstwami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami infrastruktury oraz mieszkańcami społeczności lokalnej na rzecz ożywienia gospodarczego oraz poprawy sytuacji na rynku pracy. Wdrażanie Programu wspiera także funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorstw na lokalnych rynkach pracy. Pomysł polega na aktywizowaniu całych społeczności i zachęcaniu ich do współpracy przy definiowaniu lokalnych problemów i rozwiązywaniu ich na poziomie gminy czy powiatu.

Polska przystąpiła do realizacji w roku 1998, początkowo pilotażowo w dwóch województwach, a następnie na terenie całego kraju. Honorowy Patronat nad Programem objął Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski. Program realizowany jest przy współpracy z Kancelarią Prezydenta RP, Ministrem Gospodarki i Pracy, Marszałkami Województwa, Związkiem Powiatów Polskich i innymi instytucjami rządowymi, samorządowymi i społecznymi.

Na terenie województwa mazowieckiego w pierwszym okresie realizacji programu, tj. od marca do listopada 2003r., odbyły się szkolenia regionalnych i powiatowych specjalistów partnerstwa lokalnego. W szkoleniach regionalnych specjalistów partnerstwa lokalnego uczestniczyło 17 osób z instytucji partnerskich województwa mazowieckiego, w szkoleniach dla powiatowych specjalistów partnerstwa lokalnego 32 osoby z 10 powiatów: Łosice,

Ciechanów, Płock, Szydłowiec, Otwock, Sochaczew, Kozienice, Ostrów Mazowiecka, Mława, Węgrów, 3 gmin: Ciechanów, Krasne, Opinogóra oraz miasto Ciechanów.

Oficjalne podpisanie Deklaracji w sprawie Programu Wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego w Województwie Mazowieckim pomiędzy Ambasadorem USA a Marszałkiem Województwa odbyło się w dniu 18 listopada 2003 r. W tym dniu Marszałek Województwa podpisał także Porozumienia w sprawie realizacji programu ze starostami, wójtami i Prezydentem Miasta Ciechanów. Aktualnie Program realizowany jest w 6 powiatach: Łosice, Ciechanów, Ostrów Mazowiecka, Szydłowiec, Mława, Płock, a także w gminie i mieście Ciechanów.

Program Partnerstwa Lokalnego nie rozwiązuje problemów bezrobocia ani nie jest formą przeciwdziałania mu. Pomaga tylko społecznościom w aktywnym działaniu i rozwiązywaniu własnych problemów na rynku pracy, dostarczając im określonych narzędzi, z których mogą skorzystać. Program jest także bardzo dobrym uzupełnieniem działalności publicznych służb zatrudnienia oraz organizacji pozarządowych.

„Szansa Mazowska” to hasło projektu PHARE 2001 Promocja Zatrudnienia i Rozwój Zasobów Ludzkich na Mazowszu. Projekt nadzorowany był przez Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie i Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości. Ogólnym celem projektu było ulepszenie spójności ekonomiczno-społecznej w województwie mazowieckim poprzez rozwój zasobów ludzkich. Bezpośrednimi celami projektu było:

- przeciwdziałanie bezrobociu i łagodzenie negatywnych skutków restrukturyzacji sektorowej,
- promocja przedsiębiorczości,
- podniesienie jakości kapitału ludzkiego zatrudnionego w MSP,
- wzmocnienie lokalnych zdolności radzenia sobie z bezrobociem i zainicjowanie lokalnego partnerstwa.

Projekt został podzielony na cztery niezależne, ale uzupełniające się podprojekty. Pierwszy „Aktywne programy runku pracy” skierowany był do osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem, chcących podwyższyć kwalifikacje lub zdobyć nowy zawód. W nadchodzącej przyszłości, w warunkach rosnącej konkurencji na rynku pracy, dotychczasowe umiejętności pracowników mogą okazać się niewystarczające. Muszą być one uzupełnione nowoczesnym, odpowiednio dobranym szkoleniem, które zapewni przedsiębiorcom wysoko wykwalifikowany, a także odpowiednio zmotywowany personel.

Drugi „Promocja Przedsiębiorczości” skierowany był do osób chcących rozpocząć własną działalność gospodarczą. W gospodarce rynkowej nowo powstające przedsiębiorstwa odgrywają znaczącą rolę w utrzymaniu stałego tempa rozwoju. W ramach tego podprojektu szczególnie wspierane były osoby posiadające ducha przedsiębiorczości, które pragną zrealizować własne, oryginalne pomysły na biznes. Stworzono beneficjentom możliwość korzystania z programów szkoleniowych i indywidualnej pomocy doradczej.

Trzeci to „Szkolenia dla małych i średnich przedsiębiorstw” Jego celem było podniesienie umiejętności zawodowych osób zatrudnionych w MSP. Szkolenie skierowane były do pracowników, menedżerów i właścicieli firm.

Podprojekt czwarty dotyczył „Wsparcia dla lokalnych paktów na rzecz zatrudnienia” realizowanych w czterech powiatach regionu radomskiego: lipskim, białobrzeskim radomskim, przysuskim. W podprojekcie tym chodziło o zbudowanie trwałych partnerstw na rzecz wspierania lokalnych rynków pracy, m.in. poprzez sprzyjanie powstawaniu nowych miejsc pracy oraz tworzenia klimatu dla przedsiębiorczości. Głównym celem paktów było

znalezienie rozwiązania lokalnych problemów poprzez wielostronne i innowacyjne podejście z wykorzystaniem doświadczeń i potencjału wszystkich partnerów. Realizacja celów podprojektu wymagała współpracy i wysiłków wszystkich stron zainteresowanych ekonomicznym rozwojem regionu, zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym. Działania realizowane w ramach podprojektu powinny wpłynąć na poprawę warunków rozwoju powiatów oraz zwiększyć szansę zaspokojenia indywidualnych i zbiorowych aspiracji mieszkańców.

Zintegrowany Program Rozwoju Turystyki i Infrastruktury Szlakiem Zabytkowej Kolejki Wąskotorowej MŁAWA – PRZASNYSZ – MAKÓW MAZOWIECKI to inicjatywa lokalna, której celem jest odrestaurowanie szlaku kolejki z wykorzystaniem walorów turystycznych, kulturowych i infrastrukturalnych tego regionu Mazowsza. Podobnie jak wiele innych wąskotorówek, swym rodowodem sięga ona czasów pierwszej wojny światowej. Jej trasę zaczęto wytyczać w lipcu 1915 roku. Pociągi pasażerskie kursowały do początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia. Kolej służyła także do przewożenia wycieczek szkolnych, entuzjastów kolejnictwa, wreszcie pielgrzymów pragnących odwiedzić Rostkowo – wieś rodzinną św. Stanisława Kostki. Program będzie realizowany z udziałem gminy Krasne, Czarne Borowe, powiatu mławskiego i przasnyskiego. Uruchomienie kolejki powinno ożywić gospodarczo tereny, przez które przebiega jej szlak. W zamyśle jest odrestaurowanie stacji kolejowych i zbudowanie bazy rekreacyjno – turystycznej. Obecnie trwają wstępne prace zmierzające do uruchomienia przejazdów: pielgrzymkowych, turystycznych i towarowych. Projekt ten będzie realizowany przez nowo utworzone stowarzyszenie pod nazwą Lokalna Organizacja Turystyczna Północnego Mazowsza.

Zaproszeni na forum prelegenci przedstawili niekonwencjonalne metody działania w ramach realizowanych przez siebie programów. Niekonwencjonalność tych rozwiązań polega na tym, że w walce z bezrobociem na danym terenie włączeni są wszyscy, których problem ten w jakiejś mierze dotyczy: bezrobotni, pracodawcy, władze lokalne, pracownicy urzędów pracy oraz instytucji opieki społecznej, a także lokalne organizacje pozarządowe. Siła tych programów tkwi w ludziach, bo przez ludzi i dla ludzi są one realizowane. Zapewne właśnie dlatego przywracają nadzieję i pewność siebie oraz dają to jedyne w swoim rodzaju poczucie aktywnego działania w grupie, które powinno przynieść namacalne efekty ekonomiczne i społeczne.

Przystąpienie naszego województwa do udziału w tych programach winno być traktowane jako wyzwanie dla wszystkich potencjalnych partnerów, którzy poprzez aktywne działanie pragną współuczestniczyć w rozwoju gospodarczym i budowie partnerstwa lokalnego w swojej gminie, starostwie, mieście i regionie.

CZEŚĆ I

MAZOWIECKIE FORUM PARTNERSTWA LOKALNEGO - PREZENTACJE

Tadeusz Jan Zajac

Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie

Powitanie

Szanowni Państwo.

Witam serdecznie w sercu Warszawy – w Domu Polonii. To miejsce doskonale pasuje do idei I Mazowieckiego Forum Partnerstwa Lokalnego. Witam szczególnie serdecznie Pana Piotra Foglera Przewodniczącego Sejmiku Województwa Mazowieckiego. Witam Dyrektorów Delegatur Urzędów Marszałkowskich, Dyrektorów Filii Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie, starostów, dyrektorów powiatowych urzędów pracy, przedstawicieli świata nauki i kultury, przedstawicieli organizacji pozarządowych i pracodawców, regionalnych specjalistów partnerstwa lokalnego oraz powiatowych specjalistów partnerstwa lokalnego.

Partnerstwo Lokalne jest ideą nową, ale wpływającą z bardzo oczywistych przesłanek. Głównym jej celem jest budowanie trwałego partnerstwa pomiędzy instytucjami rządowymi, samorządowymi, lokalnymi przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi oraz mieszkańcami. Wszystko to na rzecz ożywienia gospodarczego oraz poprawy sytuacji na rynku pracy.

Proszę Państwa, bardzo nam zależy, abyśmy rozmawiając o wielu różnych aspektach Partnerstwa Lokalnego określili sposób pracy nie tylko na dzisiaj, ale na przyszłość. Partnerstwo trzeba widzieć jako zadanie wieloletnie.

Biorąc udział w Warsztatach Ożywienia Gospodarczego miałem okazję usłyszeć, że ludzie mieszkający na określonym terenie odkrywają nagle, iż ich „mała ojczyzna” ma walory, które mogą być wykorzystane dla rozwoju gospodarczego. Ożywienie gospodarcze jest o tyle korzystne, o ile przekłada się na tworzenie nowych miejsc pracy. Dlatego też musimy uczynić wszystko, aby pomóc ludziom tworzącym miejsca pracy.

Wiele osób ryzykuje swoim zdrowiem, życiem i majątkiem, rozwijając firmę i zatrudniając tam ludzi. Istnieje bardzo duże zapotrzebowanie na informacje o biznesie i samozatrudnieniu. Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie i każdy, kto prowadzi działania w tym zakresie, czy to pracując w administracji samorządowej, czy rządowej, działając społecznie lub jako wolontariusz, powinien być dobrze przygotowany do przekazania precyzyjnych i wiarygodnych informacji. Proszę abyście Państwo, po wysłuchaniu wystąpień zastanowili się, w jaki sposób ten nasz „mazowiecki dialog” poprowadzić w przyszłości.

Zgodnie z dyrektywą Marszałka Województwa Mazowieckiego rozwój sieci Partnerstwa Lokalnego, ma być zaczątkiem budowy lokalnych więzi, które przyczynią się do rozwoju społecznego.

Zapewniam Państwa, że Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie, jest dobrze przygotowany do wykonywania swoich zadań. Nie ukrywam, że liczę również na tak wspianiałych sojuszników, jak Państwo m.in. reprezentujący powiatowe urzędy pracy. Proszę pamiętać, że to bardzo ważne instytucje i jeżeli teraz zaczniemy wspólnie działać z lokalnymi przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi, możemy wykonać wiele dobrej pracy dla ziemi mazowieckiej.

Sarah Kelly

Senior Konsultant
IMC Consulting

Monika Mura

Tłumaczenie i opracowanie
IMC Polska

Partnerstwa lokalne i ich rola w tworzeniu zatrudnienia – doświadczenia polskie i „starej” Unii

Temat, o którym mówimy, jest bardzo obszerny. W związku z tym na początku naświetlę Państwu pewne tło, mając nadzieję, że pobudzę tym do dyskusji. Oprę się na jednym z ostatnich przykładów ze „starej” Unii Europejskiej. Przedstawię Państwu także pewne doświadczenia polskie, bazując na mojej niedawnej pracy w województwie lubelskim. Ważne dla nas będzie wyciągnięcie z tych doświadczeń wniosków, które w przyszłości będą ważne dla Polski. Popatrzymy najpierw na poziomy polityki Unii Europejskiej w kontekście rozwoju zatrudnienia. Na pierwszym z nich znajduje się makroekonomia, wiążąca się z jednolitym rynkiem i unią walutową, które powodują zwiększenie konkurencyjności Unii Europejskiej. Drugi poziom to działania mające na celu zwiększenie efektywności pierwszego poziomu poprzez działania strukturalne. Prowadzone są z wykorzystaniem Europejskiego Funduszu Społecznego, włączając w to zatrudnialność, adaptacyjność itd. Następny cechuje wyrównywanie szans i różnego typu nierówności lokalnych. I na tym zamierzam skoncentrować się w mojej dzisiejszej prezentacji, przedstawiając działania na poziomie lokalnym, który różni się od regionalnego i krajowego. Spoglądanie na redukcję bezrobocia w aspekcie lokalnym jest bardzo ważne i potrzebne, ponieważ istnieje specjalny wymiar lokalny tego zjawiska. Nawet w najlepiej prosperujących regionach w Polsce, a województwo mazowieckie do takich należy, istnieją obszary bezrobocia i biedy. Podobnie jest w świetnie prosperujących miastach. Problemy lokalne nie mogą być rozwiązane tylko i wyłącznie poprzez działania na poziomie krajowym czy regionalnym. Musimy więc zgromadzić wszystkie środki i działania na poziomie lokalnym i próbować problemy te właśnie tam rozwiązywać. Poprzez angażowanie społeczności lokalnych możemy dać tym społecznościom głos decydujący o ich przyszłości. Możemy zredukować przestrzeń dzielącą tych, którzy decydują i ludzi, na których te decyzje wpływają. Możemy zaangażować ludzi w planowanie ich własnej przyszłości i znaleźć nowe drogi stymulowania zatrudnienia. Na szczeblu krajowym dysponujemy krajową strategią działania i krajowymi programami, później mamy strategie regionalne, a z kolei na dole znajdują się lokalne problemy rynku pracy i zagadnienia z tym związane. Obszarem, o którym dzisiaj rozmawiamy, jest obszar pośrodku. Interesuje nas tutaj sektor publiczny, sektor biznesu i sektor społeczny, które powinny gromadzić się razem i szukać wspólnych rozwiązań lokalnych problemów. Z doświadczeń unijnych wiemy, że to zejście się razem partnerów społecznych może być różne w zależności od potrzeb i oczekiwań. Będzie ono także inne na różnych obszarach w Polsce. Wspólne działania mogą dotyczyć np. dużych obszarów wiejskich, natomiast w większych miastach zainteresowanie partnerów może się skupiać wokół jednej dzielnicy. Kluczowym zadaniem na poziomie

lokalnym jest zachęcenie partnerów lokalnych do wspólnego działania i pokazanie im korzyści, jakie z tego wynikają. Mówimy tutaj o władzach lokalnych, lokalnych placówkach oświatowych, lokalnych instytucjach działających w obszarze rynku pracy, takich jak powiatowe urzędy pracy, o lokalnych firmach prywatnych, sektorze pozarządowym, organizacjach pracodawców, ponieważ takie organizacje mogą mieć więcej czasu i być bardziej zaangażowane w rozwiązywanie problemów rynku pracy niż pojedynczy pracodawcy. Związki zawodowe oraz organizacje i stowarzyszenia, które reprezentują samych bezrobotnych, są także bardzo ważne. Przykładem, którym zamierzam się posłużyć, są terytorialne paktów na rzecz zatrudnienia. Program został uruchomiony w 1997 r. Uruchomienie programu opierało się na ogromnych sukcesach, jakie odniosły inicjatywy tego typu na niektórych obszarach Irlandii i Włoch. Komisja Europejska, wychodząc naprzeciw z pewnymi pomysłami, zwróciła się do państw członkowskich z prośbą o wytypowanie obszarów, na których paktów powinny być tworzone. W ciągu czterech lat, od 1997 do 2001 roku, w Unii Europejskiej zostało sformalizowanych 89 takich paktów. Porozumieniom tym udzielono finansowego wsparcia w oparciu o ustalone wcześniej kryteria. Musiały być związane na obszarze wysokiego bezrobocia, musiał być w nich uwzględniony jeden bądź więcej priorytetów Europejskiej Strategii Zatrudnienia. W partnerstwie musiało działać szereg różnych podmiotów czy też udziałowców lokalnych. Inicjatywa musiała być oddolna. Te partnerstwa zostały poproszone o opracowanie planu działania na rzecz zatrudnienia. Podejście miało być nowe, innowacyjne i dotychczas niespotykane w innych programach. Ważną rzeczą jest to, że wsparcie finansowe zostało udzielone na samo funkcjonowanie partnerstwa, a nie na realizację projektów. Poszczególne paktów bardzo różniły się od siebie. Na przykład: populacja ludzi na obszarze działania paktów wahała się od 50 do 700 tysięcy mieszkańców. Liczba partnerów wchodzących w skład porozumienia liczyła od 2 do ponad 50. Natomiast większość partnerstw zawiązywano na obszarach zamieszkałych przez mniej niż 100 tysięcy mieszkańców, a w skład partnerstwa wchodziło około 25 partnerów. Porozumienia były formułowane w oparciu o różne tła ekonomiczne danego kraju. Czasami były to silne gospodarki państw północnych, a czasami były to słabe gospodarki państw leżących bardziej na południu. Samo finansowanie partnerstw było dość niskie, każde z nich otrzymało maksymalnie 300 tysięcy euro. Środki te przeznaczone były na opracowywanie priorytetów, planów działania i projektów; każde z partnerstw opracowało plan działania na rzecz zatrudnienia. Same projekty finansowane były z funduszy strukturalnych; większość z Europejskiego Funduszu Społecznego, część - z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego bądź też z sekcji orientacji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej. Niektóre z partnerstw odniosły ogromny sukces w stymulowaniu zatrudnienia na poziomie lokalnym, szczególnie w stymulowaniu zatrudnienia w małych lub średnich przedsiębiorstwach i w usługach lokalnych. Jako materiał wprowadzający otrzymaliście Państwo w swoich teczkach konferencyjnych artykuły profesora Petera Lloyda - mojego kolegi, który dokonał ewaluacji 89 paktów na rzecz zatrudnienia. Drugi jego artykuł dotyczy kreowania zatrudnienia w sektorze społecznym, co stanowi już inny, ale równie ważny, jeśli chodzi o terytorialne paktów na rzecz zatrudnienia, temat. Jeśli patrzymy na charakterystykę partnerstw, które odniosły największy sukces, musimy stwierdzić, iż największy sukces odniosły te z nich, które miały partnerów najbardziej zaangażowanych w cel porozumienia. Ci partnerzy wypracowali jasną wizję i priorytety strategiczne. W paktach najmniej skutecznych więzi były bardziej luźne, partnerzy nie za bardzo wiedzieli, co chcą robić, ale uznali, że bardzo ważne jest to, że są razem. W czasie ewaluacji paktów na rzecz zatrudnienia dostrzeżono, iż ważnym aspektem właściwego funkcjonowania porozumień jest

charakterystyka i kultura danego kraju. W krajach, w których lokalne podmioty są aktywne, a władze lokalne mają szerokie uprawnienia decyzyjne, paktów odniosły większy sukces. W państwach, w których takiej tradycji nie było, sukces ten był mniejszy. W niektórych krajach, takich jak Wielka Brytania czy Dania występowały różnice w paktach nawet w obrębie danego kraju. I nawet w tych krajach były porozumienia dobre i złe. Wszystko bardzo zależało od lokalnych aktorów pracujących razem i ich historii bycia razem. Jedną z konkluzji było również to, iż już na poziomie opracowywania tego programu na szczeblu unijnym wystąpiły pewne słabości. Za bardzo opisano to, co partnerstwa powinny robić, nie uwzględniając uwarunkowań krajowych. Każde z utworzonych partnerstw miało trzyletni okres działania, ale stwierdzono, że jest to okres za krótki. Budowanie partnerstw i koordynowanie tych działań jest procesem długofalowym i bardzo zależy od polityki w danym kraju. Podczas pracy w Polsce odkryłam, że takie same bariery występują także tutaj. Jeśli chodzi o władze lokalne, czasami był to brak potencjału, czasami władze lokalne bały się utraty wpływów, postrzegając partnerstwo jako zagrożenie dla swojej władzy. W sektorze pozarządowym brak potencjału jest dużą barierą, jeśli chodzi o efektywne uczestnictwo w partnerstwie. Organizacje pozarządowe wydają się być bardzo skoncentrowane na pewnych swoich specyficznych celach. To jest ich praca, po to są. Czasami sprawia im trudność reprezentowanie sektora na szerszym forum. Jeśli patrzymy na firmy prywatne, oczywiście jest, jakie bariery mogą tutaj występować. Przedsiębiorcy czasami nie ufają władzom lokalnym. Są zbyt zajęci prowadzeniem biznesu, aby jeszcze angażować się w sprawy pozabiznesowe. Ale jest to naprawdę ważny sektor i powinniśmy przyjrzeć się mu bliżej, ponieważ to sektor prywatny kreuje zatrudnienie i wzrost ekonomiczny. Stanowi siłę napędową lokalnej i regionalnej gospodarki. Możliwe jest kreowanie nowych miejsc pracy np. w obszarze ekonomii społecznej, ale główną siłą napędową jest zawsze sektor prywatny. Dlatego też inne sektory powinny kreować warunki do wzrostu sektora prywatnego, a także sprawiać, by istniała atmosfera zaufania i wzajemnego zrozumienia. W naszym projekcie lubelskim w jednym ze szkoleń wprowadziliśmy ćwiczenie, w którym partnerzy musieli zamienić się rolami. Było to bardzo ciekawe doświadczenie. Często, gdy musimy stanąć na czymś miejscu, dopiero wówczas możemy zobaczyć świat z punktu widzenia tej osoby. Pomaga to lepiej zrozumieć partnera. Wspólna wizja oraz sprawna organizacja decydują o powodzeniu partnerstw. W krajach „Unii piętnastki” władze lokalne odgrywały często wiodącą rolę. Na obszarach, gdzie władze lokalne są słabe bądź nie są w ogóle zainteresowane współpracą, bardzo ciężko jest przebić się innym sektorom, występuje też problem wspólnego podejmowania decyzji, a także poczucia wzajemnej odpowiedzialności. Kwestią jest również gotowość do uczenia się z doświadczeń innych. W zeszłym tygodniu uczestniczyłam w konferencji w Korcu, na którą przybyli przedstawiciele różnych obszarów „starej” Unii. Odkryłam, że wciąż za mała jest wymiana doświadczeń na poziomie lokalnym między krajami „starej” i „nowej” Unii. Może ta wymiana doświadczeń jest widoczna na poziomie krajowym i regionalnym, ale wciąż jest jej za mało na poziomie lokalnym. Bo czasami np. mały teren wiejski na terenie Portugalii może mieć o wiele więcej wspólnego z małym obszarem wiejskim w Polsce niż obszary w Polsce ze sobą (np. miejski z wiejskim). Co wpływa na niepowodzenie paktów, to przede wszystkim: brak zaangażowania przy braku zaufania pomiędzy sektorami, brak wspólnych celów, brak wiedzy, jak opracowywać priorytety strategiczne i jak patrzeć na pewne strategiczne cele. Czasami - ogólny brak zrozumienia i brak współpracy na poziomie lokalnym. W Polsce odkryłam (tego typu projekty wdrażaliśmy w województwie lubelskim i podkarpackim), że ludzie chcą recepty, odpowiedzi, chcą, abyśmy im dali formułę partnerstwa. Nie ma takiej recepty. Są pewne

cechy charakterystyczne dla dobrej i złej praktyki, ale jest tyle różnych modeli, ile jest różnych obszarów. Omówię trzy modele, które wystąpiły w programie paktów. Pierwszy z nich to podejście dotyczące bezpośredniej realizacji – podejście oparte na działaniu. W tym modelu partnerstwo staje się osobnym podmiotem prawnym, prowadzi własne projekty i samo je rozlicza. Drugi model nazwałabym podejściem agencyjnym. W tym modelu partnerstwo także posiada osobowość prawną. Opracowuje priorytety i własne projekty, otrzymuje na realizację tych projektów pieniądze, ale później alokuje je do różnych jednostek wdrażających. A więc samo wdrażanie projektu odbywa się przy pomocy podwykonawców, czasami mogą to być członkowie partnerstwa. Ale to partnerstwo jest wciąż odpowiedzialne za rozliczanie projektów. Trzeci model nazwałabym pośrednictwem. Niekoniecznie wtedy partnerstwo musi mieć osobowość prawną, posiada natomiast strukturę formalną. Opracowuje ono swoją strategię i, w ramach tej strategii, swoje programy. Ale samo będzie miało bardziej rolę lobującą, będzie raczej adwokatem innych podmiotów, które wnioskuje o finansowanie. Te podmioty, które będą wdrażać projekty, będą je także rozliczać. Taki model może oczywiście występować w wielu odmianach. Jedno można stwierdzić na pewno: nie ma recepty ani dokładnego opisu, jak powinno się podejść do tworzenia paktów. Wiem, że ludzie nie lubią słuchać rad i uwag (przynajmniej tak było w województwie lubelskim i podkarpackim). Mimo to chciałabym przedstawić kilka zagadnień, które w mojej ocenie są bardzo istotne. Pierwszym zagadnieniem będą środki finansowe na stymulowanie zatrudnienia lokalnego. Rok temu pewnie bym powiedziała, że pozyskanie tych środków może stanowić problem, ale dzisiaj tego nie powtórzę. Możemy mieć teraz problem wręcz przeciwny, istnieje niebezpieczeństwo, że środki nie zostaną w całości wykorzystane, ponieważ ludzie mogą nie być skoncentrowani na tym, co właściwie chcą zrobić. Drugie zagadnienie to ramy prawne, w których można się poruszać. Wielka Brytania i Irlandia mają zupełnie inną filozofię niż Polacy. Nasza filozofia jest taka, że jeżeli coś nie jest zabronione, nie jest nielegalne, to można to robić. Natomiast w Polsce odkryłam, że ludzie mówią, że nie mogą tego zrobić, ponieważ prawo nie mówi - możecie to zrobić. Jest to dla mnie zupełnie nowa rzecz i uważam, że może to częściowo wynikać z kwestii kulturowych. Kolejną kwestią, z którą mamy w Polsce do czynienia, są obszary wiejskie. Występują tu duże odległości, duże obszary i to utrudnia partnerstwu działanie. Odkryliśmy natomiast, w oparciu o doświadczenia na Lubelszczyźnie i Podkarpaciu, że jest to możliwe, jeśli znajdzie się odpowiednich liderów lokalnych. To nie muszą być władze lokalne. Lokalnym liderem może być np. dyrektor szkoły, organizacja pozarządowa czy jakaś osoba zarządzająca firmą prywatną. W naszych przypadkach były to także osoby z powiatowych urzędów pracy. Ostatnią kwestią, o której chciałabym wspomnieć, jest słabość polskiego sektora pozarządowego. Większość organizacji pozarządowych wciąż nie jest w stanie realizować dużych projektów. W zeszłym roku byłam, wraz z dyrektorami wojewódzkich urzędów pracy z siedmiu regionów Polski, na wizycie studyjnej w Irlandii. Jedną z rzeczy, którą byli zaskoczeni, był fakt, że większość projektów było realizowanych na poziomie lokalnym przez organizacje pozarządowe. Było tam wiele silnych organizacji pozarządowych realizujących projekty. Irlandia znana jest z tego, że nigdy nie pozostawiła niewykorzystanego ani jednego centa z funduszy strukturalnych. Nie mówię, że zawsze były one wykorzystane najlepiej, jak to jest możliwe, ale były wykorzystane. A tutaj w Polsce chcielibyśmy nie tylko wykorzystać wszystkie pieniądze, ale wykorzystać je jak najbardziej efektywnie. Według mnie, aby to zrobić, należy wzmocnić potencjał sektora pozarządowego. Mam nadzieję, że na tych zagadnieniach skupimy się w dalszej części dzisiejszego dnia.

Elżbieta Szymanik

Dyrektor Filii Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Ciechanowie

Andrzej Długołęcki

Kierownik Zespołu ds Rynku Pracy i EFS w Filii WUP w Ciechanowie

Partnerstwo Lokalne w aspekcie działań na rzecz Rozwoju Zasobów Ludzkich

Jako przedstawiciele urzędu pracy zajmujemy się działaniami i formami wsparcia na rzecz bezrobocia i zapobiegania powstawaniu tego zjawiska. Przybliżymy Państwu ideę partnerstwa lokalnego w kontekście tego, co dotyczy rozwoju zasobów ludzkich, czyli działania mające na celu inwestycję w człowieka. Niezależnie od tego, czy będą to działania związane z inwestycjami, czy z rozwojem infrastruktury, zawsze jako najważniejszy będzie przewijał się wątek rozwoju człowieka. Będziemy koncentrować się na tych działaniach, w których Wojewódzki Urząd Pracy i jego główni partnerzy, tj. powiatowe urzędy pracy, będą w najbliższych latach realizować zadania związane z zapobieganiem zjawisku bezrobocia i łagodzenie jego negatywnych skutków. Dotyczy to również inwestowania w ludzi pracujących zawodowo.

Mówiąc o partnerstwie, przypomnimy generalne zasady, które obowiązują przy podejmowaniu wszelkich działań w ramach funduszy strukturalnych UE. Wśród sześciu zasad działania funduszy fundamentalną jest zasada partnerstwa, realizowana w układzie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Idea partnerstwa dotyczy również współpracy z partnerami gospodarczymi i społecznymi. Najbardziej widoczna jest współpraca na płaszczyźnie partnerstwa lokalnego. Im, więcej jest partnerów zaangażowanych w tworzenie projektów, tym większa ich skuteczność.

Zasada programowania, między innymi polega na realizacji partnerstwa, ponieważ nie ma samoistnych programów, czy to w skali krajowej, czy to w skali regionalnej lub lokalnej. Programy powinny się uzupełniać, niezależnie czy to będzie program gospodarczy czy społeczny.

Kolejna kwestia dotyczy zasady koncentracji. Środki są przeznaczane przede wszystkim dla obszarów znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. Można to uznać za zasadę mini partnerstwa. Niezależnie od tego, jakie działania będziemy prowadzić w ramach funduszy strukturalnych i tak muszą one ze sobą współgrać. Na każdym etapie powinna być obowiązująca zasada partnerstwa.

Zasada dodatkowości stanowi, że fundusze strukturalne nie mogą zastępować naszych działań statutowych, a jedynie je uzupełniać. Fundusze strukturalne mają tworzyć nową jakość. W ramach partnerstwa podejmujemy takie działania, których nie jesteśmy w stanie zrealizować w ramach swoich czynności statutowych, przy zaangażowaniu wyłącznie własnych środków finansowych. O tym trzeba pamiętać przy podejmowaniu wszelkich przedsięwzięć projektowych.

Zasada zgodności stanowi, iż wszystkie operacje finansowane z funduszy strukturalnych muszą być zgodne z polityką realizowaną na szczeblu unijnym, krajowym, czy też polityką realizowaną na szczeblu regionalnym lub lokalnym.

Gdy chodzi o działania partnerskie w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego najważniejszy jest projekt. W związku z tym przypominam jego definicję. Projekt jest to

proces zaplanowany, kontrolowany i ma doprowadzić do pozytywnego skutku albo ma stworzyć nową jakość. Projekt powinien dążyć do usunięcia barier albo stworzenia nowej jakości. Problemem nie jest samo bezrobocie, ale to, dlaczego ludzie nie pracują. W związku z tym, poszukując pomysłu na projekt, pamiętajmy o jednym: musimy najpierw zdiagnozować problem. Dlaczego właśnie ta, czy inna grupa odbiorców nie może w danym momencie podjąć pracy. Musimy postawić pytanie, „dlaczego?” Wtedy będzie nam łatwiej budować projekt w ramach partnerstwa.

Definicję projektu poznaliśmy, natomiast wniosek, czyli aplikacja, jest to nasze wystąpienie o wsparcie finansowe na zrealizowanie projektu.

Jak pisać projekt? Znajomość jakich dokumentów jest do tego potrzebna?

Po pierwsze musimy znać strukturę instytucjonalną wdrażania danego funduszu, czyli musimy wiedzieć, jakie dokumenty programowe będą nam do tego potrzebne. Musimy poznać odpowiednie procedury aplikacyjne. Pomogą nam w tym informacje zawarte na stronie internetowej beneficjentów końcowych, czyli jednostek wdrażających albo instytucji zarządzających. Musimy znać zasady wypełniania wniosków, a podstawę stanowi książka procedur i wytyczne dla danego działania opracowane przez beneficjenta końcowego. Musimy znać technikę pisania projektów. Informacje na ten temat zawarte są w instrukcji. Trzeba też pamiętać o zasadach zawartych w innych dokumentach programowych, z których najważniejszym jest uzupełnienie do danego programu operacyjnego.

Mówiąc o celach projektu, pragnę przypomnieć, że powinny one wynikać z realnego oszacowania potrzeb beneficjentów, czyli powinny mieć odzwierciedlenie w diagnozie. Najpierw musimy zdiagnozować problem, określić grupę beneficjentów i wtedy w ramach współpracy partnerskiej pisać projekt. Bardzo szczegółowo opisać należy grupę docelową. Dla przykładu: czy barierą w podjęciu pracy jest brak kwalifikacji, czy generalnie brak miejsc pracy, czy niechęć do podjęcia pracy. W zależności od tego, co jest powodem bezrobocia, powinniśmy dla tej grupy beneficjentów zaaplikować odpowiednie formy wsparcia.

Jako przedstawiciele publicznych służb zatrudnienia przypominam z kim możemy współpracować na rzecz rozwoju zasobów ludzkich. Partnerami mogą być jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki, stowarzyszenia, szkoły wyższe, placówki dydaktyczne, organizacje pozarządowe, samorządy gospodarcze, samorządy zawodowe, związki zawodowe, pracodawcy, jednostki naukowe i poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Wszyscy ci partnerzy mogą wnioskować o środki, mogą występować w podwójnej roli, lidera i projektodawcy albo partnera danego projektu. W jednym przypadku wojewódzki urząd pracy lub powiatowy urząd pracy może być projektodawcą, w innym przypadku może być też partnerem dla innego powiatowego urzędu pracy czy wojewódzkiego urzędu pracy.

Wojewódzki urząd pracy jest instytucją wdrażającą dla pięciu Działań:

- Działania 1.2 „Perspektywy dla młodzieży” Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich.
- 1.3 „Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia” Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich.
- Działania 2.1. „Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie” Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.
- Działanie 2.3 „Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa” Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

- Działanie 2.4 „Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi” Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

Pierwszy program, tj. Sektorowy Program Operacyjny Rozwoju Zasobów Ludzkich w całości dotyczy rozwoju zasobów ludzkich, natomiast drugi, tj. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego tylko w jednej części, czyli priorytecie drugim.

Celem Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich jest budowanie otwartego, opartego na wiedzy społeczeństwa poprzez zapewnienie warunków do rozwoju zasobów ludzkich w drodze kształcenia, szkolenia i pracy. Beneficjentem ostatecznym, czyli odbiorcą projektu, może być każdy z nas: może to być bezrobotny, osoba poszukująca pracy lub osoba już zatrudniona. Przedstawimy Państwu przykłady działania partnerskiego, jakie przewiduje Sektorowy Program Operacyjny Rozwoju Zasobów Ludzkich.

W priorytecie pierwszym działania dotyczą rozwoju instytucji rynku pracy. Tu możemy pisać projekty na rzecz rozwoju instytucji rynku pracy, czyli na przykład na rzecz powstawania nowych sieci Gminnych Centrów Informacji. W ramach podnoszenia kwalifikacji kadr zarządzających i kadr obsługujących rynek pracy możemy też pisać projekty dotyczące rozwoju kwalifikacji zawodowych pracowników instytucji rynku pracy. Wojewódzki Urząd Pracy w ramach tego działania przygotowuje projekt „Studia podyplomowe – dla pracowników instytucji rynku pracy”. W ramach partnerstwa pomiędzy Wojewódzkim Urzędem Pracy i powiatowymi urzędami pracy oraz innymi instytucjami rynku pracy, kończymy pisanie projektu na podnoszenie kwalifikacji pracowników instytucji rynku pracy na terenie Mazowsza. Mamy nadzieję, że projekt będzie zgłoszony do konkursu i zostanie zaakceptowany przez komisję.

Wojewódzki urząd pracy w ramach tego programu operacyjnego może pełnić dwie role:

1. występować jako partner w różnego rodzaju projektach na rzecz łagodzenia skutków bezrobocia czy zapobiegania tym skutkom,
2. pełnić bardzo ważną rolę instytucji wdrażającej, czyli beneficjanta końcowego. Jest to ta instytucja, do której Państwo jako partnerzy będziecie składać projekty. wojewódzki urząd pracy może wystąpić również jako projektodawca, który będzie wspólnie z innymi instytucjami rynku pracy realizował projekty na rzecz zapobiegania skutkom bezrobocia.

Dotychczas zostały ogłoszone konkursy w ramach Działania 1.5 i 1.6. Poczyniliśmy już pewne organizacyjne działania na rzecz zorganizowania grup partnerskich do wspólnej realizacji projektów w ramach tych Działań. Działanie 1.5 dotyczy przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, a Działanie 1.6 dotyczy reintegracji zawodowej kobiet, czyli tych dwóch grup, które traktowane są priorytetowo w programach operacyjnych związanych z rozwojem zasobów ludzkich.

Tylko wspólne działanie przynosi określone korzyści. Niezależnie, czy mamy do czynienia z projektami związanymi z infrastrukturą, czy projektami związanymi z zasobami ludzkimi. Zawsze, gdy są realizowane przez większą liczbę partnerów, a nie indywidualnie, mają większą szansę powodzenia. Partnerstwo spełnia dwie bardzo poważne funkcje, z jednej strony nobilituje, z drugiej zobowiązuje. Nobilitacja polega na tym, że jeżeli ktoś postrzega mnie jako partnera, to powinienem czuć się dowartościowany. Z drugiej strony, jeżeli ktoś mnie tak postrzega, to nie mogę zawieść jego zaufania.

Moja poprzedniczka Sarah Kelly w swoim wystąpieniu stwierdziła, że w Polsce takim zdiagnozowanym, trudnym obszarem jest obszar wiejski. Będziemy mogli działać właśnie na tym obszarze dzięki Zintegrowanemu Programowi Operacyjnemu Rozwoju Regionalnego. Głównie dotyczy to priorytetu drugiego, czyli zasobów ludzkich. Są trzy działania: 2.1, 2.3, 2.4, za które odpowiada Wojewódzki Urząd Pracy, jako jednostka wdrażająca. Są to działania skierowane na trudne obszary wiejskie bądź obszary małych miast. Dotyczą one rozwoju umiejętności dla potrzeb regionalnego rynku pracy i kształcenia ustawicznego, czyli kształcenia przez całe życie, jak również reorientacji zawodowej dla ludzi odchodzących z rolnictwa. Wiemy, że ludzi w rolnictwie pracuje zbyt dużo, dlatego jedno z działań skierowane jest na tę właśnie grupę osób.

Działanie 2.4 skierowane jest na reorientację zawodową osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi. Na Mazowszu nie ma wielkiego przemysłu, który podlegałby procesom restrukturyzacji. Ale mamy szpitale, które będą podlegały tym procesom i są to często największe miejsca pracy. Jeśli ekonomia wymusi ich restrukturyzację, tym programem będziemy mogli objąć zwalnianych pracowników.

Działanie 2.5, za które nie odpowiada Wojewódzki Urząd Pracy, a Urząd Marszałkowski, to promocja przedsiębiorczości. Wszyscy rozumiemy, że miejsca pracy tworzone są głównie w małej przedsiębiorczości. Potencjalnymi projektodawcami, jak również partnerami, mogą w tych projektach być jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, szkoły wyższe, organ założycielski w przypadku szkół ponadgimnazjalnych niepublicznych mających uprawnienia szkoły publicznej, placówki prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych, organizacje pozarządowe, instytucje szkoleniowe, samorządy gospodarcze i zawodowe, pracodawcy, jednostki naukowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, instytucje rynku pracy, w tym publiczne służby zatrudnienia, konsorcja ww. podmiotów. Razem z tymi podmiotami możemy na zasadzie partnerstwa konstruować projekty. Natomiast ostatecznymi beneficjentami – odbiorcami projektów będą osoby posiadające wykształcenie co najmniej gimnazjalne (lub podstawowe – stary system kształcenia), pracujące osoby dorosłe zgłaszające z własnej inicjatywy chęć podwyższenia lub dostosowania kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy, uczniowie szkół ponadgimnazjalnych publicznych i niepublicznych, studenci szkół wyższych. Pracodawcy nas pytają „no dobrze, ale ja będę musiał zwolnić pracownika na szkolenie”. W programie szkolenie jest przewidziane poza godzinami pracy. Inaczej się to ma w Działaniu 2.3, gdzie koszty pracy można zaliczyć do budżetu projektu. Dużą grupą w Działaniu 2.3 stanowią rolnicy i domownicy, z wyłączeniem emerytów i osób zarejestrowanych jako bezrobotne oraz inne osoby zatrudnione w rolnictwie, chcące podjąć zatrudnienie w sferze poza rolniczej. Wsparciem mogą być objęci również doradcy rolniczy. Filia Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Ciechanowie wraz z powiatowymi urzędami pracy z naszego regionu mają doświadczenie w zakresie konstruowania wspólnych programów. Takim dobrym przykładem jest program PHARE 2002 Spójność Społeczna i Gospodarcza Rozwój Zasobów Ludzkich, gdzie wspólnie cztery Powiatowe Urzędy Pracy, filia Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Ciechanowie jak również samorząd miasta i gminy Głinojeck oraz Mazowiecka Izba Gospodarcza realizują projekt „Start zawodowy młodzieży szansą na lepsze jutro”. Projekt zaczął być realizowany od 1 czerwca 2004r., a zakończy się 31 maja 2005 r. Celem tego projektu jest przeciwdziałanie i zwalczanie bezrobocia wśród młodzieży i to młodzieży, która ma już na wychowaniu dzieci w wieku do lat 7, bądź osoby zależne. Często dyrektorzy powiatowych urzędów pracy spotykają się ze stwierdzeniami

„ja bym wziął udział w programie, ale mam na wychowaniu dziecko, wynagrodzenie moje wyniesie około 824 zł, jak pokryję koszty związane z opieką nad dzieckiem, to mi już nic nie zostanie”. Ten program daje właśnie możliwość pokrycia kosztów opieki nad dzieckiem lub osobami zależnymi, a młoda osoba, najbardziej cenna dla rynku pracy, podejmie zatrudnienie.

Realizowane są również kolejne dwa projekty wspólnie z Fundacją Gospodarczą im. Karola Marcinkowskiego z udziałem powiatowych urzędów pracy. Idea partnerstwa jest ideą godną polecenia, ponieważ sukcesy lepiej się świętuje, a porażki łatwiej się znosi.

Program Wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego

Od czerwca 2002 roku w Polsce wdrażany jest polsko - amerykański Program Partnerstwa Lokalnego realizowany przy współpracy z Kancelarią Prezydenta RP, ówczesnym Ministerstwem Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Komisją Krajową NSZZ „Solidarność”, Radą Krajową OPZZ, Marszałkami Województw, Związkiem Powiatów Polskich i innymi instytucjami rządowymi, samorządowymi i społecznymi.

Podstawą Programu jest metodologia budowania partnerstwa lokalnego, zwana Modelem Partnerstwa Lokalnego. Model Partnerstwa Lokalnego został opracowany przez specjalistów Departamentu Pracy USA oraz Worldwide Strategies Inc. W latach 1998 – 2000 był on wdrażany pilotażowo w województwie śląskim i małopolskim. Następnie został zaadaptowany przez wszystkie województwa w Polsce.

Model Partnerstwa Lokalnego wspiera społeczności lokalne, pracowników oraz przedsiębiorstwa w rozwiązywaniu problemów związanych z przemianami w gospodarce. Jego wdrażanie pozwala na tworzenie partnerstw, integrację społeczności oraz inicjowanie aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu.

Co to jest Model Partnerstwa Lokalnego?

Amerykanie nauczyli nas pracy ponad podziałami. Współpracujemy ze wszystkimi partnerów społecznych bez wyjątku. Nie ma mowy o polityce, jest natomiast wspólne działanie na rzecz ożywienia gospodarczego. Dotyczy to przede wszystkim sektora gospodarczego, Powszechnie wiadomo, że tylko przedsiębiorcy tworzą nowe miejsca pracy i tylko dzięki temu sektorowi może mieć miejsce ożywienie gospodarcze.

Generalną zasadą Modelu Partnerstwa Lokalnego jest przeciwdziałanie bezrobociu, pomoc ludziom, którzy znaleźli się już bez pracy, a także tym, którzy w perspektywie mogą ją stracić. Dzisiaj żyjemy w takich ciekawych czasach, że każdy z nas może znaleźć się w takiej sytuacji życiowej. Dlatego ten model może nam wszystkim pomóc. W niektórych krajach Europy Środkowej i Wschodniej pewne części modelu zostały zinstytucjonalizowane. Podobnie stało się u nas. W Polsce zinstytucjonalizowaliśmy ten program dzięki pomocy i osobistemu lobbingowi ministra Marka Szczepańskiego. Dopilnował on, aby propozycje, na których nam najbardziej zależało znalazły się w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Dzięki tym zapisom powiatowe urzędy pracy mogą finansować z Funduszu Pracy niektóre działania i rozwiązania, jakie proponujemy.

Geneza Programu Partnerstwa Lokalnego

Pomysł powstał w Kanadzie, później Amerykanie dostosowali go do swoich potrzeb. Następnie zaczęto szkolić ludzi z Europy Środkowej i Wschodniej, między innymi z Węgier, Macedonii, Bułgarii, Ukrainy. Program ten w Polsce pilotażowo był wdrażany na Śląsku i w trzech powiatach województwa małopolskiego w związku z restrukturyzacją kopalń. Trzy powiaty z Małopolski były ściśle związane z górnictwem. Dwa, w których były kopalnie, to powiat chrzanowski i powiat oświęcimski oraz powiat gorlicki, gdzie była fabryka maszyn górniczych. Mieszkając w Chrzanowie spotkałam się z tym programem po raz pierwszy. Do

dzisiaj jestem jego ogromną zwolenniczką. Próbuje go zaszczepić w całej Polsce, ponieważ z własnego doświadczenia wiem, ile dobrego dzięki temu programowi udało się osiągnąć.

Jak wygląda ten program na poziomie krajowym?

Honorowy patronat nad całym przedsięwzięciem objął pan Prezydent Aleksander Kwaśniewski. Powołano Radę Krajową, której zadaniem było zorganizowanie całego przedsięwzięcia, czyli zachęcenia marszałków województwa do wzięcia udziału w tym programie. Powstał zespół konsultacyjno – doradczy, który między innymi zajął się proponowaniem zmian do ustawy i dzięki któremu te zmiany zostały wpisane. Wszystkie województwa wytypowały pracowników rekrutujących się z instytucji regionalnych do wzięcia udziału w szkoleniach. We wszystkich województwach przeszkolono 156 regionalnych specjalistów partnerstwa lokalnego. Następnym etapem było szkolenie powiatowych specjalistów partnerstwa lokalnego. W całej Polsce ogółem przeszkolono ich 404. Założeniem podstawowym naszego modelu było przeszkolenie regionalnych i powiatowych specjalistów oraz wszechstronna pomoc we wdrożeniu poszczególnych komponentów modelu. Inne realizowane w Polsce programy kończyły się w momencie zawiązania i podpisania paktów. Doświadczenie lubelskie pokazało, że ludzie zawiązali pakt i nie bardzo wiedzieli, co z tym dalej czynić. Nie było nikogo, kto by ich zmotywował do działania. Województwo lubelskie było jedynym w Polsce, gdzie wszystkie powiaty bez wyjątku przystąpiły do realizacji Modelu Wdrażania Partnerstwa Lokalnego, ponieważ instrumenty proponowane w naszym modelu są świetnym uzupełnieniem dla paktów.

Efekty tych szkoleń w Polsce.

Ostatecznym efektem cyklu szkoleń jest:

- przekazanie wiedzy o metodologii i sposobach wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego;
- praktyczne wdrażanie metodologii w powiatach, miastach i gminach;
- utworzenie 16 wojewódzkich Sieci Specjalistów Partnerstwa Lokalnego, będących załącznikiem systemu partnerstwa lokalnego.

Każda Sieć funkcjonująca w ramach Programu Partnerstwa Lokalnego w województwie składa się z przedstawicieli samorządu, urzędów pracy, związków zawodowych, instytucji szkoleniowych, organizacji pozarządowych i innych partnerów rynku pracy – z poziomu województwa i powiatu lub gminy.

Na Mazowszu mamy 17 regionalnych specjalistów partnerstwa lokalnego i 33 powiatowych specjalistów partnerstwa lokalnego we wszystkich trzech modułach. Ponadto mamy w Polsce bardzo dużo osób, które posiadają tylko zaświadczenia, ponieważ ukończyły jeden z modułów szkoleniowych. Warunkiem uzyskania certyfikatu było ukończenie wszystkich trzech modułów. Zdarzały się też takie instytucje, które uznały, że wystarczy przeszkolić pracownika tylko z jednego modułu. Na przykład Pomorski Okręg Wojskowy wydelegował swoich ludzi do ukończenia modułu Szybkiego Reagowania. W Polsce program jest realizowany w 181 powiatach, 15 gminach i 12 miastach. Natomiast na Mazowszu program jest realizowany w 10 powiatach, 3 gminach i 1 mieście. Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie, Tadeusz Zajac, należy do osób najbardziej zaangażowanych w Polsce we wdrażanie Modelu Partnerstwa Lokalnego. Dlatego działania dotyczące partnerstwa na Mazowszu nabrały rozpędu i realnych kształtów. Również Pan Marszałek Tomasz Sieradz

wspiera ten program. Mamy nadzieję, że dzięki takiemu zaangażowaniu władz województwa program ten uda się wdrożyć we wszystkich powiatach i gminach, które do niego przystąpiły.

Schemat rozwoju gospodarczego i tak zwana przez nas „beczka powiatowa” to schemat powiatowych aktywów i możliwości. Każdy powiat posiada własne bogactwa, wartości i zasoby. Należy do nich zaliczyć ludzi, określone walory turystyczne, historię, kulturę, młodzież, szkoły, oświatę, infrastrukturę itp. To wszystko stanowi nasze bogactwo. Ale jest jeszcze coś takiego, jak „wycieki”. Z „beczki powiatowej” wyciekają różne istotne dla tej społeczności rzeczy, które nie powinny wyciec. Działania, które proponujemy, mają właśnie na celu uszczelnienie tych wycieków. Powinny spowodować zahamowanie niepożądanych procesów, które mają wpływ na rozwój powiatu lub gminy. Chodzi między innymi o to, aby ściągnąć pieniądze nie tylko z funduszy europejskich, ale tworzyć takie mechanizmy, aby te pieniądze u nas wytwarzać i zatrzymać.

Model Wdrażania Partnerstwa Lokalnego składa się z trzech komponentów:

- Szybkiego Reagowania,
- Lokalnego Ożywienia Gospodarczego,
- Wzmacniania Konkurencyjności Przedsiębiorstw, w ramach którego proponujemy metodę Szybkiego Startu jako metodę szkoleniową szybką, taną i efektywną.

Do współpracy w Szybkim Reagowaniu i Lokalnym Ożywieniu Gospodarczym zapraszamy wszystkich lokalnych partnerów społecznych. Zwracamy szczególną uwagę na współpracę z przedsiębiorcami. Niełatwo będzie osiągnąć sukces, jeżeli przynajmniej połowa uczestników naszego przedsięwzięcia nie będzie związanych z biznesem. Grupa, na którą zwracamy szczególną uwagę, to młodzież. Młodzi ludzie mają wspaniałe pomysły, są bardzo otwarci na zachodzące zmiany. Ważne jest, aby w tym przedsięwzięciu wzięły udział lokalne organizacje pozarządowe. W naszym kraju dość zróżnicowane są kwestie religijne. Są takie ośrodki, gdzie istnieje dużo związków wyznaniowych i warto z nimi nawiązać współpracę.

Szybkie Reagowanie jest to moduł, który ma pomagać ludziom zwalnianym lub zagrożonym zwolnieniami, szczególnie w momencie restrukturyzacji, zamykania zakładów czy zmiany profilu produkcji. Składa się on z dwóch działań. Pierwsze działanie to tworzenie Zespołów Przystosowania Zawodowego. Mogą one działać w konkretnym zakładzie pracy, mogą także działać na szczeblu powiatowym lub gminnym. W oryginalnym modelu zespoły były tworzone wyłącznie w zakładach pracy. Myśmy natomiast w programie pilotażowym utworzyli pierwszy zespół powiatowy. Okazało się, że doskonale spełnił swoje zadania.

Drugie działanie Szybkiego Reagowania to tworzenie grupy Wsparcia Koleżeńskiego. Grupy można tworzyć w zakładzie pracy, przy zespole przystosowania zawodowego, bądź samodzielnie przy różnych instytucjach. Na początku grupy Wsparcia Koleżeńskiego zakładane były przy parafiach, ponieważ kościoły dysponowały odpowiednimi pomieszczeniami. Przez rok prowadzone były rozmowy przekonujące, że warto z nami w ten program wejść, ponieważ mamy wspólny cel - pomoc ludziom bezrobotnym. Wiemy, jak trudno przywrócić do pracy bezrobotnego, który jest bez pracy ponad rok, czasami jest to wręcz niemożliwe. Dzięki pracy grup Wsparcia Koleżeńskiego bardzo wiele osób powróciło na rynek pracy.

Drugi komponent, tak zwany Szybki Start, to część, którą wyciągnięto z całego modułu Wzmacniania Konkurencyjności Przedsiębiorstw. Ta metoda szkoleniowa, pozwala w

sposób szybki, efektywny i w miarę tani przygotować ludzi do podjęcia pracy na konkretnym stanowisku, specyficznym dla danego pracodawcy. Do wdrożenia tego komponentu potrzebny jest przede wszystkim pracodawca, który zgłasza potrzebę zatrudnienia pracowników. Pracodawca podpisuje zobowiązanie, że wszystkie przeszkolone osoby zostaną zatrudnione, co daje 100% gwarancję zatrudnienia. Pracodawca musi partycypować w kosztach szkolenia. Nie znaczy to, że płaci za szkolenie, ale musi udostępnić swoje stanowiska pracy, bardzo często maszyny, ewentualnie inne materiały czy narzędzia. Przyszły pracownik uczy się pracować na konkretnej maszynie, żeby później nie było okresu przejściowego i powtórnego przystosowania do nowej pracy. A tak właśnie dzieje się po szkoleniu zawodowym, czy nauce w szkole, gdzie tracony jest czas na przystosowanie pracownika do funkcjonowania w nowym miejscu pracy.

W Polsce metodę tę udało się wdrożyć w kilku powiatach. Ponadto Szybki Start został wprowadzony do „książki procedur” w programie reformy górnictwa w latach 2003 – 2006. Jest to metoda szkolenia pracowników odchodzących z branży na tzw. kontrakty na przekwalifikowanie wynikające z Ustawy o Restrukturyzacji Górnictwa z dnia 28.11.2003 r. Przy Śląskiej Wyższej Szkole Zarządzania i Nauk Społecznych w Tychach powstała podyplomowa Międzynarodowa Szkoła Poradnictwa Zawodowego. Szkoła będzie kształciła doradców zawodowych. Jednym z przedmiotów jest Szybki Start.

Lokalne Ożywienie Gospodarcze to trzeci komponent modelu.

Lokalne Ożywienie Gospodarcze to przede wszystkim Warsztaty Lokalnego Ożywienia Gospodarczego, które proponowane są społeczności lokalnej. Warsztaty wpływają na wzrost aktywności lokalnych liderów, prowadzą do ożywienia gospodarczego konkretnego regionu i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy. W odstępach miesięcznych organizowane są cztery warsztaty A, B, C i D, na które zapraszani są przedstawiciele wszystkich lokalnych partnerów społecznych. Warsztaty prowadzone są przez powiatowych specjalistów partnerstwa lokalnego. Na spotkania przychodzą różne gremia. Ilość osób obecnych na warsztatach nie gwarantuje jakości wypracowanego tam materiału, najważniejsze jest jednak zaangażowanie tych ludzi i wiara w potrzebę działania.

Na Warsztacie A dokonuje się analizy czynnikowej środowiska gospodarczego. Uczestnicy warsztatu wspólnie analizują pięć czynników mających wpływ na rozwój gospodarczy, tj. dostęp do kapitału, środowisko gospodarcze, infrastruktura, zasoby ludzkie i jakość życia.

Na Warsztacie B zastanawiamy się, jak wpłynąć na ożywienie gospodarki, czyli robimy analizę czterech zasad ożywienia gospodarczego. Zastanawiamy się jak: uszczelnić przecieki, wspierać istniejące lokalne firmy, zachęcać do tworzenia nowych firm oraz rekrutować nowych inwestorów. Na Warsztacie C próbujemy tworzyć pomysły projektów gospodarczych, w oparciu o cztery zasady ożywienia gospodarczego, lokalne potrzeby i lokalne uwarunkowania. Pomysły projektów muszą dokładnie nawiązywać do konkretnej zasady, wskazywać korzyści, określać beneficjentów, a także czas realizacji projektu. Na Warsztacie D wybiera się najlepszy pomysł i opracowuje ścieżkę jego realizacji. Takie warsztaty wzmacniają całą społeczność lokalną oraz istniejący sektor gospodarczy. Opracowane na warsztatach projekty wykorzystują posiadane zasoby lokalne, specyficzne atuty społeczności lokalnej, rozwiązują problemy. Same warsztaty, poza efektami w postaci konkretnego pomysłu na program gospodarczy, umożliwiają mieszkańcom wypowiedzenie się w ważnych dla nich kwestiach. Największą korzyścią warsztatów jest prowadzenie działań mających wpływ na obniżenie stopy bezrobocia. Projekty nie zawsze wpływają na

uruchomienie działalności gospodarczej, ponieważ nie każdy projekt dotyczy powstawania nowej firmy. Jednak w konsekwencji projekty te dają szansę na powstawanie nowych miejsc pracy, umożliwiają zwiększenie lokalnych inwestycji, wpływają na podwyższenie poziomu życia mieszkańców, a co ważne mogą zatrzymać młodzież w waszej miejscowości. Budowanie więzi pomiędzy różnymi lokalnymi podmiotami to największa wartość, jaką wnosimy wypracowując projekty i zmieniając w ten sposób otaczającą nas rzeczywistość.

Program Partnerstwa Lokalnego – szansą na rozwój lokalny

Wdrażanie Programu Partnerstwa Lokalnego w powiecie łosickim rozpoczęliśmy od zorganizowania warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego. Warsztaty trwały od końca marca do czerwca br. Trenerzy z Instytutu Współpracy i Partnerstwa Lokalnego z Katowic doradzali, aby między warsztatami była przerwa ok. 1 miesiąca. Z uwagi na przygotowywanie w tym samym czasie strategii rozwoju powiatu doszliśmy do wniosku, że musimy przyspieszyć organizację warsztatów, ponieważ materiały tam wypracowane będą stanowiły tak zwaną konsultację społeczną do strategii.

Jako specjalista partnerstwa lokalnego i zarazem osoba prowadząca warsztaty w powiecie miałam ułatwioną sytuację, ponieważ starosta łosicki uczestniczył we wszystkich szkoleniach i otrzymał certyfikat powiatowego specjalisty partnerstwa lokalnego oraz był głównym inicjatorem wdrażania tego programu w naszym powiecie.

Dobrze się stało, że przedstawiciele urzędów pracy z Mazowsza aktywnie uczestniczyli w szkoleniach na temat partnerstwa lokalnego i rozpoczęli wdrażanie tego programu w swoich powiatach, ponieważ działają w obszarze rynku pracy, gdzie ożywienie gospodarcze jest bardzo potrzebne.

Oczekiwania uczestników warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego były zróżnicowane. Dotyczyły przede wszystkim potrzeby poznania się, wymiany informacji i wspólnego współdziałania. Byli tacy, którzy twierdzili, że podobne działania już wdrażano i nic z tego nie wyszło. Większość jednak uznała, że spotkania są potrzebne.

Podczas czterech warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego analizowaliśmy czynniki środowiska gospodarczego i zasady ożywienia gospodarczego.

Jako czynniki wymagające największej uwagi okazały się:

- zatrzymanie wykształconej młodzieży,
- wspieranie przedsiębiorczości,
- integracja środowisk lokalnych,
- promocja powiatu.

Na bazie tych potrzeb uczestnicy tworzyli propozycje projektów gospodarczych, mających na celu ożywienie gospodarcze.

Wypracowane w trakcie warsztatów projekty gospodarcze, które w rankingu otrzymały największą ilość głosów, to:

- projekt utworzenia Centrum Wspierania Przedsiębiorczości,
- Grzybek – uruchomienie produkcji podłoża pod pieczarki,
- Program Promocji Terenów Nadbużańskich Naszego Powiatu.

Realizacja ww. projektów wg uczestników spotkania ożywiłaby gospodarczo nasz powiat.

Uważam, że nie możemy mówić o społeczeństwie demokratycznym, jeżeli nie ma partnerstwa i brak jest dialogu pomiędzy różnymi przedstawicielami społeczności lokalnych. Dlatego założyliśmy Łosickie Stowarzyszenie Rozwoju "EQUUS", gdzie już realizujemy projekty, takie jak tworzenie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości.

Barbara Grabowska

Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej

Tomasz Kołodziejczyk

Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowi Mazowieckiej

Partnerstwo dla zdrowia – Ostrowskie Ziola

Bezrobocie to problem złożony, wymagający rozwiązań kompleksowych, poczynając od poszukiwania przyczyn, poprzez stwarzanie warunków do rozwoju przedsiębiorczości, po zaangażowanie się władz lokalnych, wielu instytucji i organizacji we wszelkie działania prowadzone na rzecz ożywienia gospodarczego. Model Partnerstwa Lokalnego doskonale stwarza takie możliwości. Tylko podjęcie dialogu, wspólna praca nad rozwiązaniem problemów, wymiana doświadczeń przedstawicieli różnych środowisk na szczeblu lokalnym może wpłynąć na poprawę sytuacji gospodarczej w powiecie. Żeby potwierdzić przedstawiony pogląd, przybliżymy Państwu proces wdrażania modelu partnerstwa lokalnego na terenie powiatu ostrowskiego. Czy realizacja programu przyniesie spodziewane rezultaty? Jeszcze dziś za wcześnie o tym mówić, ale mamy nadzieję, że tak. Właśnie zakończyliśmy jeden z komponentów programu - warsztaty Lokalnego Ożywienia Gospodarczego i pierwsze efekty są już widoczne.

Rozpoczęliśmy od przeszkolenia powiatowych specjalistów partnerstwa lokalnego. Po czym zdecydowaliśmy się na przeprowadzenie warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego.

Pierwsze spotkanie odbyło się z przedstawicielami samorządów lokalnych: wójtowie, burmistrzowie, przewodniczący rad gmin. Przedstawiliśmy cele i założenia modelu partnerstwa lokalnego w rozbiciu na poszczególne komponenty. Władze lokalne zapoznaliśmy z tematyką modelu partnerstwa lokalnego, bo bez tego nie moglibyśmy dalej działać. W każdej z gmin, które zadeklarowały chęć uczestnictwa w warsztatach przeprowadzona została akcja promocyjna. Jako powiatowi specjaliści partnerstwa lokalnego udzielaliśmy odpowiedzi na wcale nie łatwe pytania osób sceptycznie podchodzących do przedsięwzięcia. Staraliśmy się zachęcić lokalny biznes do aktywnego udziału w programie. Był to ważny element całej promocji, pokazaliśmy, że dla każdej z zainteresowanych gmin dysponujemy czasem i nad każdym problemem jesteśmy w stanie się pochylić.

Następnie odbyło się uroczyste inauguracyjne spotkanie wszystkich, którzy byli zainteresowani wdrożeniem modelu partnerstwa lokalnego na terenie powiatu ostrowskiego. Starosta ostrowski Pan Tadeusz Legacki objął patronatem całe przedsięwzięcie i uczestniczył przez cały czas przy wdrażaniu programu.

Pracowaliśmy w cyklu czterech warsztatów. Podczas pierwszego warsztatu narysowaliśmy naszą beczkę powiatową oraz określiliśmy nasze mocne i słabe strony. Warsztat B poświęcony był czterem zasadom ożywienia gospodarczego i pod ich kątem przeanalizowaliśmy społeczeństwo powiatu, jego potrzeby oraz możliwości. Podczas warsztatu C utworzono cztery grupy, które wypracowały propozycje projektów gospodarczych, z których wybrały cztery wiodące. Na warsztacie D opracowano wizję dla powiatu ostrowskiego, która brzmi:

„Powiat ostrowski, w którym dobrze wykształcone społeczeństwo jest przyjazne:

- mieszkańcom, którzy mają dobre warunki rekreacyjno – wypoczynkowe, rozwiniętą agroturystykę i infrastrukturę,
- przedsiębiorcom, gdzie lokalne firmy znajdują dobry klimat dla swojego funkcjonowania i dalszego rozwoju”.

Dla czterech przodujących projektów opracowano szacunkowe studium wykonalności projektu, tj. harmonogram projektu, czas projektu, ścieżka krytyczna i efekty projektu. Ze wstępnych ocen projektów wynikało, że pierwsze miejsce uzyskał z 2127 punktami projekt związany z uruchomieniem upraw, zbioru, skupu i suszenia ziół, owoców, runa leśnego i płodów rolnych.

Odbyła się promocja programu, przeprowadzone zostały warsztaty lokalnego ożywienia gospodarczego, nadszedł czas, by zastanowić się nad efektami. Najważniejszym z efektów są propozycje projektów wypracowane podczas warsztatów. W pierwszym etapie propozycji było bardzo dużo. Większość z nich była realna, możliwa do realizacji, niektóre trochę wirtualne, inne wymagające ogromnych nakładów finansowych lub zbyt długiego czasu wdrażania. Zgodnie z założeniami programu wytypowano 4 projekty, które zostały zaakceptowane przez szerokie gremium społeczne. To bardzo ważne, ponieważ mają poparcie społeczeństwa lokalnego, zostały wskazane jako najważniejsze. Te, które powinny być wdrażane w pierwszej kolejności. Uznane przez uczestników warsztatów jako projekty odpowiadające na potrzeby i rozwiązujące w pewnym zakresie problemy występujące w naszym powiecie. Projekty, które powinny wpłynąć na rozwój powiatu, a w konsekwencji stworzyć nowe miejsca pracy i przyczynić się do ograniczenia bezrobocia na naszym terenie.

Podczas warsztatów okazało się, że często nie znamy własnego regionu, w którym mieszkamy, funkcjonujemy, nie znamy się też wzajemnie. Spotkanie się w jednym miejscu tak wielu przedstawicieli różnych środowisk takie możliwości stwarza. Warsztaty były początkiem integracji lokalnej społeczności, dobrym punktem wyjścia do tworzenia się więzi partnerskiej między biznesem, samorządem i mieszkańcami. Uczestnicy warsztatów mieli możliwość podejmowania decyzji, w jaki sposób rozwiązać problemy mieszkańców, jak pomóc społeczności lokalnej, jakie projekty będą realizowane w powiecie. Sama świadomość o współdecydowaniu zachęca do dalszej pracy i podczas warsztatów było widoczne, jak poszczególne grupy coraz bardziej zapalały się do pracy. Z warsztatów skorzystaliśmy również my – osoby wdrażające. Nauczyliśmy się uważnie słuchać oraz zwracać większą uwagę na potrzeby społeczności lokalnej. Przede wszystkim zdaliśmy sobie sprawę, jak wielkim bogactwem dysponujemy i jak wiele do zaoferowania ma powiat ostrowski.

Co dalej ?

Priorytetem naszych działań będzie projekt, który uzyskał największą liczbę punktów, na roboczo nazwany „Partnerstwo dla zdrowia – Ostrowskie zioła”.

Promocja zatrudnienia i rozwój zasobów ludzkich, województwo mazowieckie

Od 1990r. zajmuję się promocją przedsiębiorczości. Zakładałem pierwszy inkubator przedsiębiorczości w Polsce. Przez wiele lat byłem prezesem stowarzyszenia inkubatorów, ośrodków wspierania przedsiębiorczości i parków technologicznych. Zawsze działaliśmy w sieci i przestrzegaliśmy naszych partnerów, którzy chcieli założyć inkubator przedsiębiorczości, aby starali się stworzyć wspólny front i działać nawet wówczas, gdy zmienia się lokalna władza. Doświadczenia pokazały, że w miarę rozwoju ośrodka, staje się on łakomym kąskiem dla polityków. Ci ludzie próbują dyskredytować osoby, które zakładały ośrodki po to, aby zająć ich miejsce. Chcą pokazać, że zrobią coś innego, coś lepszego.

Tworząc inkubatory i ośrodki wspierania przedsiębiorczości, tworzyliśmy lokalne partnerstwa na rzecz rozwoju przedsiębiorczości. Programy, którym poświęcone jest dzisiejsze Forum mają bardzo podobny cel - doprowadzenie do powstania lokalnych paktów na rzecz zatrudnienia, rozwoju gospodarczego i promocji przedsiębiorczości.

We wszystkich omawianych programach dużą rolę odgrywają pracodawcy. To oni w znacznej mierze decydują o powodzeniu partnerstwa. Ale przedsiębiorcy bez pomocy państwa, bez właściwych regulacji prawnych sami nie wydzwigną gospodarki.

Nasz program „Promocja zatrudnienia – rozwój zasobów ludzkich, województwo mazowieckie” był realizowany w ramach Phare 2001. Zaczął się 8 października 2003 roku podpisaniem umowy z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości. Był realizowany do końca października 2004 roku. Konsorcjum, które realizowało ten program było kierowane przez Duński Instytut Technologiczny z Kopenhagi. W skład konsorcjum wchodziła Firma 2000 z Warszawy, Górnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego z Katowic, Doradca – Consultants z Gdyni i miasto Aarhus. Zespół, kierujący poszczególnymi komponentami tego programu, składał się z dwóch zagranicznych koordynatorów i siedmiu polskich ekspertów.

„Szansa Mazowska” to hasło projektu Phare 2001 Promocja Zatrudnienia i Rozwój Zasobów Ludzkich w województwie mazowieckim.

Celem programu było przeciwdziałanie bezrobociu oraz łagodzenie negatywnych skutków restrukturyzacji sektorowej.

Projekt realizowany był w czterech osobnych, ale równocześnie powiązanych ze sobą podprojektach. Pierwszy skierowany był do osób chcących podwyższyć kwalifikacje, zdobyć nowy zawód. Drugi do bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem, którzy chcą założyć własną firmę. Podniesieniem jakości kapitału ludzkiego zatrudnionego w małych i średnich przedsiębiorstwach zajmował się podprojekt trzeci, a wzmocnieniem lokalnych zdolności do radzenia sobie z bezrobociem i zainicjowanie lokalnego partnerstwa podprojekt czwarty.

Istotą partnerstwa było dążenie do wykorzystania pozostałych elementów programu PHARE 2001 pokazując, że można wspólnie działać bazując na szkoleniach, doradztwie, wspieraniu przedsiębiorstw.

Podprojekt porozumień lokalnych w ramach programu Rozwój Zasobów Ludzkich realizowany na Mazowszu miał niewielki zakres, zarówno pod względem liczby godzin, jak i liczby osób, które były zaangażowane z naszej strony w jego realizację. Był jednak ważny dla całego projektu.

Pieniądze na realizację programu Phare 2001 pochodziły nie tylko z Unii Europejskiej, ale także ze środków budżetowych państwa. Kontrolę sprawowała Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości i Wojewódzki Urząd Pracy. Nadzór polegał na częstych kontaktach i bliskiej współpracy. Z naszych szkoleń i doradztwa mogli skorzystać bezrobotni i osoby zagrożone bezrobociem. Oferowaliśmy im szkolenia zarówno zawodowe, jak i pomoc w uruchomieniu własnej działalności gospodarczej. Prowadziliśmy również szkolenia dla kadr z małych i średnich przedsiębiorstwa oraz dla powiatowych liderów tworzących porozumienia na rzecz zatrudnienia. Osoby uczestniczące w szkoleniach mogły pochodzić spoza województwa mazowieckiego. Tylko jedynie w przypadku, kiedy firma zatrudniająca daną osobę była zarejestrowana na Mazowszu.

W czasie szkoleń zawodowych mówiliśmy bezrobotnym o pozostałych podprojektach i zachęcaliśmy ich do zakładania własnej firmy. Kilka osób przekonałiśmy do podjęcia działalności gospodarczej. Stąd w podprojekcie drugim, w promocji przedsiębiorczości przeszkoliliśmy więcej chętnych niż mamy zaliczonych jako beneficjentów.

Jednocześnie mówiliśmy słuchaczom o tym, że szkolimy kadry z małych i średnich przedsiębiorstw, a pracowników tych firm informowaliśmy, w jakich zawodach szkolimy bezrobotnych. Pytaliśmy kierownictwa MSP, w jakich zawodach poszukują pracowników i organizowaliśmy szkolenie pod ich potrzeby. W ten sposób powstawał dodatkowy efekt naszych działań – efekt synergiczny. Może on być zwiększony, jeżeli partnerstwa na rzecz zatrudnienia będą kontynuowane i przejmą nasz sposób myślenia. Przedsiębiorcy będą współdziałać z władzami lokalnymi i organizacjami pozarządowymi. Zrozumieją, że każdy może się dołożyć do wspólnego dobrobytu, czy rozwoju lokalnego, jeśli będą działać wspólnie.

Realizacja projektu i efekty

Podprojekt pierwszy miał na celu przeciwdziałanie bezrobociu, łagodzenie negatywnych skutków restrukturyzacji sektorowej i aktywizacji bezrobotnych na rynku pracy. W rezultacie szkolenia odbywały się w 15 powiatach, natomiast osoby, które uczestniczyły w szkoleniach były z 31 powiatów. Przed każdym szkoleniem prowadziliśmy poradnictwo zawodowe.

Osoby, które chciały się szkolić wypełniały ankiety, na podstawie których nasi doradcy zawodowi oceniali ich predyspozycje i ewentualnie doradzali im zmianę kierunku szkolenia. Później doradcy pomagali w wypracowaniu zachowań, które pomogą znaleźć pracę.

Planowaliśmy szkolenia, podczas których prowadzono praktyczne warsztaty w miejscu pracy i praktyki zawodowe u pracodawcy. To nie było łatwe mimo, że płaciliśmy za praktyki. Część pracodawców nie chciała pieniędzy, ponieważ wiedzieli, że później będą kontrolowani przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości i urzędy pracy. Wykonaliśmy jednak wszystko zgodnie z planem. Przy okazji poznaliśmy sposób

funkcjonowania szarej strefy. Realizując ten podprojekt przeszkoliliśmy 1964 osoby, o 33 więcej niż planowano. Przygotowaliśmy 27 tematów szkoleń i zorganizowaliśmy 97 kursów. Przeprowadziliśmy 250 dni praktyk w zakładach pracy dla 50 osób i 194 dni poradnictwa zawodowego.

W drugim podprojekcie zajmowaliśmy się promocją przedsiębiorczości wśród bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem. To był znacznie mniejszy projekt od prezentowanego wcześniej. Uczestnicy pochodzili z 22 powiatów, natomiast szkolenia odbywały się w 14 powiatach. Miały one charakter dwustopniowy. Na koniec oferowaliśmy doradztwo. Zachęcaliśmy ludzi do tego, aby zakładali własne firmy. Uczyliśmy podstaw przedsiębiorczości, jak pisać biznesplan, jak zarejestrować firmę. Kolejny etap to szkolenia specjalistyczne dla osób, które chciały się zająć konkretną działalnością np. handlem, przetwórczością itp. Razem z potencjalnymi przedsiębiorcami określaliśmy potrzeby szkoleniowe. Uczyliśmy ich przepisów sanitarnych zgodnych ze standardami UE. Osoby, deklarując założenie przedsiębiorstwa, mogły skorzystać z pomocy naszych doradców, którzy pomagali im rozwiązywać problemy związane z wchodzeniem na rynki, szukaniem pieniędzy na kredytowanie działalności firmy. Przeszkoliliśmy 490 osób. Zorganizowaliśmy 6 szkoleń i 25 kursów na temat podstaw przedsiębiorczości. W szkoleniach specjalistycznych omówiliśmy 5 tematów na 12 kursach. Ze 164 dni doradztwa skorzystały 64 osoby.

Trzeci podprojekt był przeznaczony dla małych i średnich przedsiębiorstw. Jego celem było podniesienie kwalifikacji zawodowych właścicieli, kierowników i pracowników. To pierwszy podprojekt, w którym trzeba było płacić za szkolenia. W podprojekcie pierwszym i drugim my płaciliśmy za wszystko, łącznie z dodatkami szkoleniowymi i dojazdami na szkolenia. Tu płaciliśmy tylko za część organizacyjną i za wykładowców. 20% kosztów szkolenia pokrywali uczestnicy. Czasami płacili nawet 50%, ale to dotyczyło tylko kilku przypadków. Szkolenia organizowane były w 16 powiatach, a uczestnicy pochodzili z 37 starostw, trwały od 5 do 10 dni. Czas usług doradczych określono na 8 do 24 godzin. W rezultacie przeszkoliliśmy 1147 osób. Początkowo planowano przeszkolić 950 osób. Tematów szkoleniowych było 11, dni doradztwa 29. Wszystkimi działaniami objęto 620 przedsiębiorstw. Planując całość przedsięwzięcia korzystaliśmy z doświadczeń nabytych podczas realizacji podobnych projektów w innych województwach. Wstępnie zakładaliśmy, że w programie weźmie udział około 150 – 200 przedsiębiorstw. Liczba przedsiębiorstw zgłaszających się na szkolenia przerosła nasze oczekiwania. Okazało się, że mamy tak wielu chętnych, iż musieliśmy się starać o zgodę na dodatkowe edycje szkoleń. Liczbę szkoleń w zakresie HACCP przekroczyliśmy dwukrotnie. Wszystko było zapisane w raporcie wstępnym i nie mogliśmy bez porozumienia z wojewódzkim urzędem pracy i PARP zmieniać liczby poszczególnych kursów. Otrzymaliśmy zgodę na rezygnację ze szkoleń, na które nie było zapotrzebowania.

Ostatni, czwarty podprojekt to pakt lokalny na rzecz zatrudnienia. W tym projekcie problemem było nazewnictwo. W naszej terminologii przyjęto, że jest to „porozumienie”, ewentualnie „partnerstwo”, które właściwie oddaje znaczenie, natomiast „pakt” mniej się kojarzył ze wspólnym działaniem. Celem tego przedsięwzięcia było zaangażowanie lokalnych partnerów społecznych do działań na rzecz ograniczenia bezrobocia i ożywienia gospodarczego. Jedną z metod jest zachęcanie do tworzenia nowych przedsiębiorstw, opracowywanie wspólnych programów finansowanych z funduszy europejskich. Powinny to być zadania innowacyjne. Samo organizowanie partnerstwa w tych powiatach okazało się już działaniem innowacyjnym. Natrafiliśmy tam na próby wspólnych działań, ale nie były one kojarzone z partnerstwem. Bazowaliśmy głównie na tych zapisach w funduszach

europiejskich, które mówią o wykorzystaniu Europejskiego Funduszu Społecznego. Mówi się tam, że szczególnie popierane będą inicjatywy lokalne i terytorialne zgłaszane przez paki na rzecz zatrudnienia. Na nasze działania mieliśmy mało czasu. Zaczęliśmy od wyjaśnień, że wszystko realizowane jest w ramach programu Rozwój Zasobów Ludzkich, stanowiąc przykład rozwiązywania problemu bezrobocia. Są oparte na współpracy, która polega na określeniu problemu, wspólnej pracy i jasno postawionych celach do realizacji. Na przykładach praktycznych i teoretycznych pokazywaliśmy, jakie mogą płynąć z tego korzyści. Oferowaliśmy prawie wszystko usługi bezpłatnie, z wyjątkiem dojazdów na szkolenia. Nie chcieliśmy zaczynać tego podprojektu zanim nie przeprowadzimy pierwszych szkoleń. Dlatego partnerstwo lokalne ruszyło dopiero w marcu 2004 r.

Podprojekt został zrealizowany przez czterech ekspertów oraz przedstawicieli naszych biur w Warszawie i Radomiu. Odwiedziliśmy osiem powiatów w regionie radomskim, które mieliśmy przygotować do tworzenia paktów tłumacząc, szczególnie starostom i dyrektorom Powiatowych Urzędów Pracy, do czego zmierzamy. Do współpracy zaprosiliśmy 175 organizacji i instytucji, potencjalnych partnerów. W konferencji inicjującej partnerstwa uczestniczyło ponad 100 osób. Chcieliśmy, aby była to konferencja robocza połączona z warsztatami. Później nastąpiły jednodniowe szkolenia w każdym z czterech powiatów, które się zdecydowały na podpisanie porozumienia. Uczestniczyło w nich 115 osób. W sesjach doradczych wzięło udział 136 osób.

Podpisano cztery porozumienia lokalne. Pierwsze Porozumienie na Rzecz Rozwoju podpisano w powiecie lipskim - 24 partnerów. Następnie w powiecie radomskim - 23 partnerów, w powiecie przysuskim - 20 partnerów i powiecie białobrzeskim - 22 partnerów. Porozumienia te są otwarte i wszystkie zainteresowane organizacje i instytucje mogą do nich przystępować. Porozumienie w powiecie radomskim przygotowało już dwa projekty – jeden do SPO Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, a drugi do EQUAL. Porozumienie lipskie złożyło duży projekt do programu EQUAL.

Inicjatywy mają szansę powodzenia, jeżeli określimy konkretne cele, które można osiągnąć w realnym terminie i jeżeli można je wyrazić ilościowo. Porozumienia są po to, aby łączyć się ponad podziałami. Inkubatory, które ja tworzyłem są takim przykładem. Lewica z prawicą i bezpartyjnymi dobrze razem współpracowały, bo wszystkich łączy jedna myśl - inkubator, który służy przedsiębiorczości i lokalnemu rozwojowi. W takich partnerstwach, wykorzystuje się potencjał każdego partnera, nikt nie dominuje. Jeżeli uda się stworzyć partnerstwa, o których była mowa, każdy może czuć się potrzebny.

Wszystko, co zrobiliśmy od 1998 roku w Polsce w zakresie partnerstwa przypomina trochę powiedzenie „ planowanie jest wszystkim ”, a plan nic nie znaczy. Otóż sam proces przygotowania partnerstw, tworzenia strategii, szukania możliwości, szukania mocnych i słabych stron jest już wystarczającą korzyścią. To, czy uda się zmaterializować ten plan, który został opracowany, nie ma takiego dużego znaczenia.

My niestety w Polsce mamy często problem z planowaniem. Dlatego jeśli coś zaczynamy, to chcemy zrealizować wszystkie zamierzone efekty. Nie doceniamy etapu planowania i organizowania. Popatrzmy na Niemców, oni przygotowując przedsięwzięcie wiedzą, co chcą osiągnąć za rok, za dwa, za trzy. Jeżeli w procesie planowania nauczymy się tego, to będziemy bardziej skuteczni w swoich działaniach.

Stanisław Stęplik

Przewodniczący Lokalnej Organizacji Turystycznej Północnego Mazowsza

**Zintegrowany Program Rozwoju Turystyki i
Infrastruktury Szlakiem Zabytkowej Kolejki Wąskotorowej
MŁAWA – PRZASNYSZ – MAKÓW MAZOWIECKI**

Na swoim przykładzie mogę doskonale przedstawić, na czym polega partnerstwo publiczno – prywatne. Jeszcze w ubiegłym roku pracowałem w wojewódzkim urzędzie pracy. Teraz jestem po drugiej stronie, pracuję w sektorze prywatnym. Widzę, więc jak to wygląda w praktyce. Pracując w dużym przedsiębiorstwie prywatnym zajmuje się ciekawym projektem w zakresie długoterminowej opieki zdrowotnej. Tworzymy sieć zakładów niepublicznych na wzór zakładów pielęgnacyjno – opiekuńczych, zakładów opiekuńczo – leczniczych. Na co dzień współpracuję z samorządowcami i muszę stwierdzić, że o ile można porozumieć się z dyrektorami szpitali, ze starostami, z burmistrzami czy członkami zarządu, to w momencie, gdy sprawa staje na sesjach powiatu czy miasta, głos jednego czy dwóch radnych potrafi zniszczyć całą ideę partnerstwa publicznego. Jest to droga przez mękę i szkoda, że nie ma ustawy o partnerstwie publiczno – prywatnym, która określiłaby ramy prawne takiej współpracy. Mogę dziś stwierdzić, że samorządowcy mają już świadomość potrzeby partnerstwa publiczno – prywatnego, ale wśród ludzi, gdzie w grę wchodzi polityka, trafiamy na przeszkody, które trudno złamać. Ogranicza to inicjatywę i przeszkadza w działaniu.. Mówię o tym, ponieważ w naszych rozważaniach brakuje jednego ogniwa, chodzi mi o radnych rad gmin i powiatów. Trzeba do nich dotrzeć i spróbować ich przekonać do współpracy z partnerami prywatnymi, w ramach wspólnych działań na rzecz rozwoju lokalnego, ponieważ pewne decyzje zależą od szerszej liczby osób. Północna i południowa część Mazowsza ma największy poziom bezrobocia, największe problemy. Chcę pokazać, jak na północnym Mazowszu wykuwa się partnerstwo publiczno – prywatne, które powinno wpłynąć na ożywienie gospodarcze tego regionu. Właśnie tam utworzona została Lokalna Organizacja Turystyczna Północnego Mazowsza. Nie jest to organizacja propagująca tylko turystykę. Została ona zarejestrowana w KRS-ie, w oparciu o dwie ustawy, ustawę o stowarzyszeniach, jak również ustawę o Polskiej Organizacji Turystycznej. Na mocy ustawy o Polskiej Organizacji Turystycznej samorząd wchodzący w skład stowarzyszenia ma statut członka zwyczajnego, a nie członka wspierającego. Dlaczego o tym mówię? To, co my przeszliśmy w trakcie rejestracji, (w ciągu 1,5 roku) było drogą przez mękę, ale udało nam się przetrzeć szlaki, dlatego i innym już będzie łatwiej. Sędziowie w KRS-ie nie zgadzali się na rejestrację. Interweniowaliśmy w Polskiej Organizacji Turystycznej oraz Ministerstwie Gospodarki. Rejestracja trwała tak długo i przebiegała tak burzliwie, ponieważ tworzyliśmy nową korporację gospodarczo – społeczną dla zrealizowania określonego projektu. Zyskał on od razu poparcie władz samorządowych województwa, a Pan Marszałek Adam Struzik objął nad nim patronat. Co do tej pory zrobiliśmy? Co chcemy dalej realizować i co chcemy osiągnąć na północnym Mazowszu? Wróć do początku, do wykuwania się naszego partnerstwa publiczno – prywatnego. Zaczęło się wszystko w wojewódzkim urzędzie pracy, gdzie pracowałem. Zainicjowaliśmy wojewódzki program „Bezrobotni w służbie ochrony zabytków”. Początek dały Warszawskie Łazienki. Piękny obiekt, znajdujący się w samym

sercu Polski, boryka się stale z problemami finansowymi. Brakuje pieniędzy m.in. na opłacanie pracowników zajmujących się utrzymaniem parku Łazienkowskiego. W związku z tym powstał pomysł na zatrudnienie bezrobotnych opłacanych z Funduszu Pracy. Powołaliśmy zespół składający się z bardzo kompetentnych ludzi: dyrektora Łazienek prof. Kwiatkowskiego, dyrektora wydziału Rozwoju Regionalnego wojewody pana Jacka Bobrowskiego, wojewódzkiego konserwatora zabytków pana Ryszarda Głowacza i jego zastępcy. Wspólnie zaczęliśmy promować ten program w powiatach. Odnieśliśmy sukces. Program realizowano w 14 powiatach. Bezrobotnych wykorzystano do odchwaszczenia i zagospodarowania kolejki wąskotorowej Mława – Przasnysz - Maków Mazowiecki, która nie jest użytkowana od kilkadziesiąt lat. Wójt gminy Krasne przejął kolejkę na własność. Małeńki samorząd gminny stał się właścicielem 70 km trasy kolejki z dworcami, budynkami i 40 – 50 metrowym pasem ziemi. Jest to duży majątek dla tego samorządu, ale równocześnie bardzo duży problem. Powstała koncepcja, aby tę kolejkę uruchomić. Chcemy ją udostępniać turystom lub wycieczkom szkolnym. Przede wszystkim pragniemy, aby ta kolejka stała się wstępem do programu bardziej ambitnego, do programu ożywienia gospodarczego. Stworzyliśmy właśnie taką koncepcję zintegrowanego programu rozwoju turystyki i infrastruktury. Co rozumiemy pod pojęciem infrastruktura ? Są to różne działania zmierzające do ożywienia gospodarczego poprzez wykorzystanie walorów turystycznych, technicznych, kulturowych tej części Mazowsza. To już realizujemy. Wójt gminy Strzegowo wykupił ziemię od różnych właścicieli pod duży zalew na rzece Wkrze (od miejscowości Unierzysz, aż do Strzegowa). Na pięknej i bardzo czystej rzece będą organizowane spływy kajakowe. Ten sam wójt przy okazji realizacji projektu, z grupą współpracowników, m.in. pani Anny Pałuby, wpadł na pomysł, aby wokół zalewu powstały tereny rekreacyjne. Szuka ludzi, którzy mają pieniądze. A kto je ma? Warszawa, ponieważ właśnie warszawiacy szukają ciekawych terenów rekreacyjnych. Udało się już sprzedać setki działek pod budownictwo rekreacyjne. Warszawiacy zaczynają tam budować, co wpływa na ożywienie gospodarcze okolicy. Wróć jeszcze do pani Pałuby, która aktywnie działa w gminie. Z własnej inicjatywy stworzyła izbę pamięci regionalnej, mieszczącą się w Gminnym Centrum Informacji. We wsi także znajduje się osiem pubów piwnych, prowadzonych na bardzo wysokim poziomie. Jest tam również dom pomocy społecznej dla dzieci psychicznie chorych. Na tym przykładzie widać, że władze samorządowe po prostu myślą wszechstronnie. Strzegowo do naszego projektu przystąpiło od razu. Tam spotkaliśmy się, założyciele lokalnej organizacji. To nie była taka prosta sprawa, zintegrować 10 samorządów gminnych, które musiały przejść wszystkie procedury. Najpierw wójtowie musieli to przedstawić na zarządzie, później uchwała rady gminy. 3 miasta: Mława, Przasnysz i Maków Mazowiecki, dwa powiaty: Ciechanów i Mława, kilku liczących się przedsiębiorców prywatnych, dwa stowarzyszenia: Towarzystwo Miłośników Przasnysza i Towarzystwo Rozwoju jednej z gmin spod Mławy i kilka osób fizycznych. To przykład dialogu społecznego gdzie trzeba było wielu przekonać. Ale udało się przy tym projekcie zintegrować całą rzeszę ludzi. Jesteśmy już po rejestracji organizacji, mamy zarysowany program działania. Jak tworzyliśmy program? Pierwsze spotkanie odbyło się w Warszawie. Pozyskaliśmy do projektu właściciela firmy prywatnej. Zrobiliśmy pięć warsztatów: najpierw w Warszawie, następnie w Mławie. Poświęcone one były rozwiązaniom technicznym. W Przasnyszu odbyły się warsztaty związane z całym tym obszarem turystycznym, a w firmie prywatnej przeprowadziliśmy warsztaty na temat potrzeby włączenia się do naszych działań przedsiębiorców. Stawiamy sobie ambitne zadanie pozyskiwania jak największej liczby właścicieli firm, którzy z różnych powodów nie zawsze chcą z nami współpracować, ale można ich przekonać do sensownych działań.

Jeśli chodzi o kolejkę wąskotorową Mława – Przasnysz – Maków Mazowiecki, to mamy pewien pomysł. Likwidowane są szkoły. W tych placówkach chcemy zorganizować tanią bazę noclegową. W budynkach na trasie kolejki można stworzyć ośrodki informacji turystycznej, gospodarczej i samorządowej.

Chciałbym zachęcić Państwa do wzięcia udziału w dyskusji na temat ustawy o partnerstwie publiczno – prywatnym. Niepokoi mnie fakt, iż w tym projekcie, który przygotowała Rada Ministrów, mówi się, że z inicjatywą partnerstwa publiczno – prywatnego może wystąpić tylko samorząd. Już w punkcie wyjścia idea partnerstwa publiczno – prywatnego jest źle ustawiona. W mojej ocenie powinno być tak, że możliwość występowania z taką inicjatywą powinien posiadać i samorząd i przedsiębiorca. We wszystkie działania często dominuje polityka. Partnerstwo publiczno – prywatne powinno to złamać i to robimy.

Tadeusz Jan Zajac

Dyrektor Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie

Zakończenie

Szanowni Państwo.

Jest mi niezmiernie miło, że mogliśmy spotkać się podczas I Mazowieckiego Forum Partnerstwa Lokalnego. Wybiegając w przyszłość, chcę zapewnić Państwa, że w planach Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie przewidziane są kolejne takie spotkania. Korzystając ze zdobytego już doświadczenia pragnę poinformować wszystkich uczestników, że przyszłe forum będzie wzbogacone o nowe zagadnienia. Zaprezentujemy kolejne nowatorskie inicjatywy i rozwiązania mające na celu sprawne wdrożenie w życie Programu Partnerstwa Lokalnego.

Wszyscy doskonale wiemy, że lokalne programy i inicjatywy na rzecz ożywienia gospodarczego są szansą na poprawę sytuacji na rynku pracy w województwie mazowieckim. Spotykając się na co dzień z problemem bezrobocia widzę, że oddolna inicjatywa środowisk lokalnych może być doskonałą receptą na poprawę sytuacji na rynku pracy. Przykładem są choćby działania podjęte w powiecie łosickim, gdzie przygotowano projekty "Nadbużańska żywność" i "Grzybek - produkcja podłoża pod pieczarkę". Głęboko wierzę, że ich efektem będzie ożywienie gospodarcze powiatu i spadek bezrobocia. Tego typu działania dają szansę na wspólny sukces: przedsiębiorców, władz samorządowych, mieszkańców.

Jesteśmy przekonani, że to słuszna droga. Właśnie dlatego tworzymy Mazowiecką Sieć Partnerstwa Lokalnego. Współpraca wszystkich środowisk, organizacji i instytucji, daje okazję do stworzenia doskonałych projektów. Nikt bowiem nie zna lepiej szans, zagrożeń i możliwości danej społeczności, jak ludzie, którzy w niej żyją i pracują. Wiem także, że działania na rzecz ożywienia lokalnego wymagają bliskiej współpracy wszystkich środowisk. Przy takim działaniu trzeba wyzbyć się polityki, która potrafi zniweczyć pracę wielu ludzi.

Jestem przekonany, że należy ze wszechmiar wspierać przedsięwzięcia lokalne. Dzisiaj mamy także doskonałą okazję skorzystania ze środków z Europejskiego Funduszu Społecznego. Każdy dobry pomysł ma szansę na realizację właśnie z tych pieniędzy. Wspólne działanie daje nam gwarancję, że środki te zostaną wykorzystane zgodnie z ich przeznaczeniem, a wymiernym efektem będzie poprawa poziomu życia na Mazowszu.

Jeszcze raz serdecznie zapraszam wszystkich Państwa do współpracy.

CZEŚĆ II

WAŻNE INFORMACJE

**Bezrobocie w województwie mazowieckim
we wrześniu 2004 r.**

***Uwaga!** Z końcem października 2004 roku GUS dokonał korekty stopy bezrobocia za grudzień 2003 roku oraz w poszczególnych miesiącach br. W niniejszej informacji przedstawiono obowiązujące stopy bezrobocia (uwzględniające dotychczasowe korekty GUS).*

Województwo mazowieckie, w którym funkcjonuje 37 powiatów i 5 miast na prawach powiatu, zajmuje obszar 35.566 km² (11,4% powierzchni kraju). W końcu czerwca 2004 roku na Mazowszu mieszkało 5.139,5 tys. osób (13,5% ludności Polski), w miastach województwa mazowieckiego mieszkało 3.325,4 tys. osób (64,7% ogółu ludności województwa), na wsi 1.814,1 tys. osób (35,3%).

Na koniec czerwca 2004 r. w rejestrze REGON¹ zarejestrowanych było 579.251 podmiotów gospodarki narodowej (bez rolników indywidualnych). W porównaniu ze stanem w końcu grudnia 2003 roku liczba podmiotów zwiększyła się o 0,6%, a w porównaniu ze stanem w końcu czerwca 2003 roku zwiększyła się o 2,7%.

Podmioty sektora prywatnego (566.754) stanowiły 97,8% wszystkich podmiotów w rejestrze. Wśród nich dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (430.399) stanowiące 75,9% ogólnej liczby podmiotów tego sektora. Z kolei spółki z udziałem kapitału zagranicznego stanowiły 3,0% ogółu podmiotów gospodarczych (17.494 podmioty, przed rokiem - 16.730).

W okresie styczeń-czerwiec br. zarejestrowano 20.224 nowych podmiotów, natomiast 10.270 podmiotów zrezygnowało z prowadzenia działalności gospodarczej.

W sierpniu 2004 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie mazowieckim ukształtowało się na poziomie 1.120,3 tys. osób i było o 0,2% niższe w stosunku do czerwca br. oraz o 0,3% w stosunku do sierpnia 2003 r. W kraju przeciętne zatrudnienie nie zmieniło się w porównaniu z poprzednim miesiącem, ale było o 0,8% mniejsze niż przed rokiem.

¹ Urząd Statystyczny w Warszawie „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego” nr 6; czerwiec 2004 i nr 8; sierpień 2004

1. POZIOM I STOPA BEZROBOCIA

Województwo mazowieckie wyróżnia się najwyższą w Polsce liczbą zarejestrowanych bezrobotnych (**353.839 osób**) - **prawie co 9 bezrobotny w Polsce jest mieszkańcem Mazowsza.**

We wrześniu 2004 r., liczba bezrobotnych w województwie spadła w stosunku do poprzedniego miesiąca o 3.929 osób (spadek o 1,1% przy spadku w kraju na poziomie 1,2%). Spadek liczby bezrobotnych nastąpił przy wyższym o 14,2% niż w sierpniu napływie do bezrobocia oraz wyższym o 12,9% odpływie z bezrobocia.

Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia

(stan w końcu miesiąca / roku)

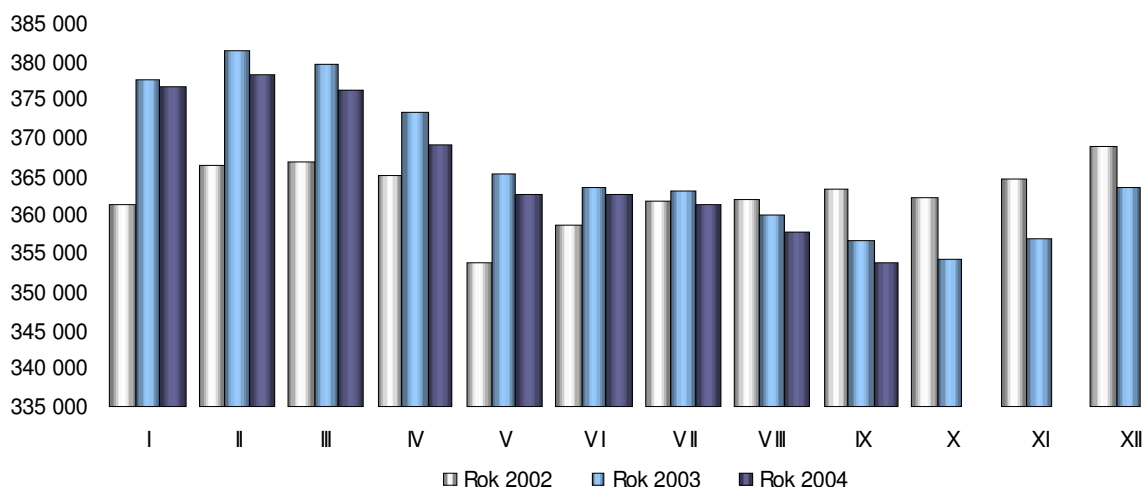
Miesiąc / rok	Liczba bezrobotnych		Stopa bezrobocia
	Ogółem	Wzrost / spadek w odniesieniu do poprzedniego miesiąca / roku	
1998 (<i>symulacja</i>)	195 927	-	7,7
1999	249 216	53 289	9,5
2000	289 872	40 656	10,8
2001	346 118	56 246	14,4
2002	368 856	22 738	15,2
2003	363 554	- 5 302	15,4*
2004			
Styczeń	376 759	13 205	15,9*
Luty	378 208	1 449	15,9*
Marzec	376 398	- 1 810	15,8*
Kwiecień	369 213	- 7 185	15,6*
Maj	362 804	- 6 409	15,3*
Czerwiec	362 818	14	15,3*
Lipiec	361 497	- 1 321	15,3*
Sierpień	357 768	- 3 729	15,1*
Wrzesień	353 839	- 3 929	15,0

- Stopa bezrobocia po korekcie GUS w końcu października 2004 roku.

Liczba bezrobotnych w województwie mazowieckim

(stan w końcu miesiąca)

W odniesieniu do poprzedniego miesiąca największy procentowy spadek odnotowano w powiecie nowodworskim o 4,88% (o 269 osób), pułtuskim o 4,54% (o 231 osób) oraz ciechanowskim o 4,18% (o 360 osób).

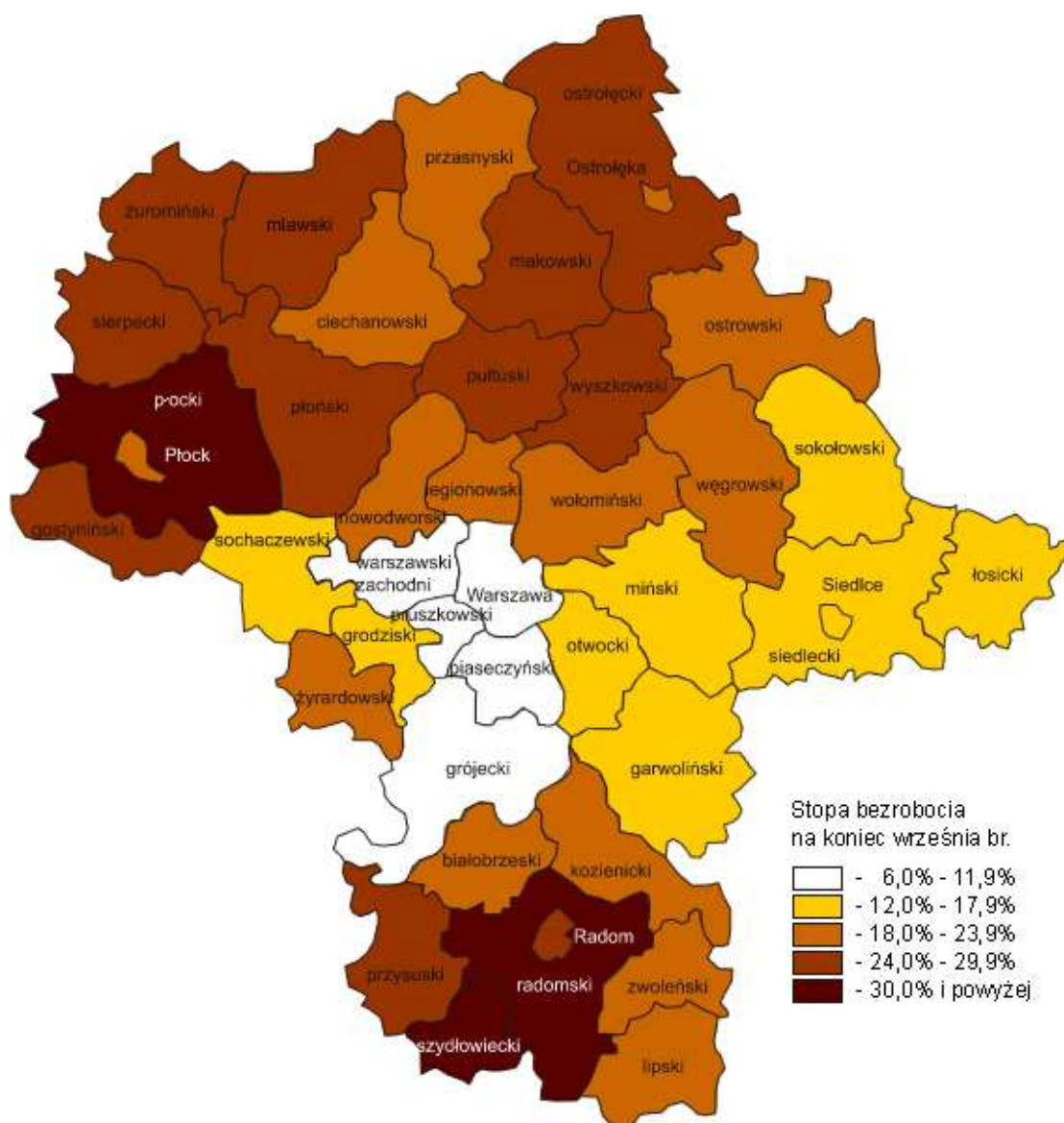
Wzrost bezrobocia wystąpił tylko w 3 powiatach województwa. Największy procentowy wzrost miał miejsce w powiecie białobrzeskim o 2,44% (o 69 osób), w mieście Siedlce o 1,30% (o 69 osób) oraz w m. st. Warszawa o 0,86% (o 553 osoby).

W odniesieniu do września ubiegłego roku liczba bezrobotnych na Mazowszu spadła o 2.822 osoby (o 0,79%). Bezrobocie spadło w 23 powiatach województwa. Największy procentowy spadek odnotowano w powiatach: warszawskim zachodnim o 15,37% (o 804 osoby), nowodworskim o 11,50% (o 682 osoby) i kozienickim o 9,85% (o 560 osób).

W pozostałych 19 powiatach bezrobocie wzrosło. Najwyższy procentowy wzrost miał miejsce w powiatach: makowskim o 5,20% (o 276 osób), legionowskim o 4,94% (o 304 osoby), m. st. Warszawa o 4,33% (o 2.704 osoby) i przasnyskim o 4,27% (o 210 osób).

We wrześniu 2004 r. stopa bezrobocia w województwie ukształtowała się na poziomie 15,0% (przy średniej dla kraju 18,9%).

Nadal na Mazowszu występuje wyraźne terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia między poszczególnymi obszarami i powiatami województwa.

Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: szydłowieckim - 38,9%, radomskim - 34,0% oraz plockim - 30,4%. Najniższą stopą bezrobocia wyróżniły się: m. st. Warszawa - 6,5% oraz powiaty: grójecki i piaseczyński - po 9,9%.

Stopę bezrobocia niższą od średniej dla województwa odnotowano tylko w 7 powiatach, natomiast stopę bezrobocia przewyższającą średnią dla Polski w 26 powiatach.

We wrześniu br. stopa bezrobocia dla całego województwa obniżyła się o 0,1 punktu procentowego. Stopa bezrobocia :

- obniżyła się w 39 powiatach, najwięcej w powiecie nowodworskim - o 0,9 punktu procentowego,
- wzrosła w powiecie białobrzeskim o 0,4 punktu procentowego i w m. Siedlce o 0,2 punktu procentowego,
- w m.st. Warszawa pozostała na tym samym poziomie.

W odniesieniu do września 2003 r. stopa bezrobocia dla województwa wzrosła o 0,2 punktu procentowego, natomiast w kraju zmalała o 0,5 punktu procentowego.

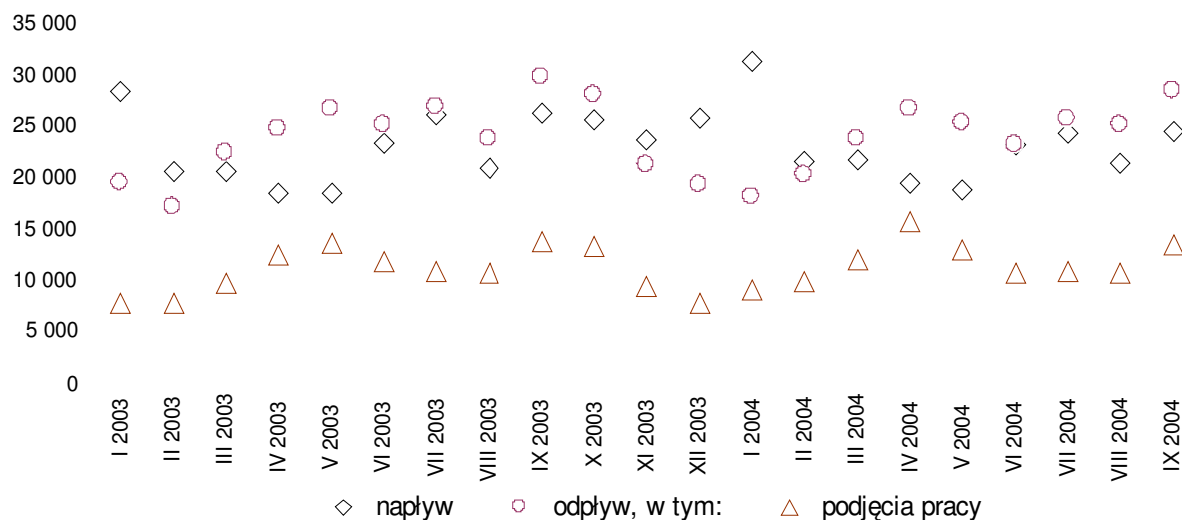
W porównaniu z innymi krajami Unii Europejskiej, stopa bezrobocia w końcu sierpnia 2004 r. w Polsce kształtowała się na najwyższym poziomie i wynosiła 18,7% (przy średniej w Unii Europejskiej 9,0%). Najniższą stopą bezrobocia wyróżniały się Luksemburg - 4,3%, Irlandia - 4,4% oraz Austria i Cypr po - 4,5%².

ZMIANY POZIOMU BEZROBOCIA

W powiatowych urzędach pracy zarejestrowało się 24.438 bezrobotnych, o 3.035 osób (o 14,2%) więcej niż w poprzednim miesiącu oraz o 1.832 osoby (o 7,0%) mniej niż we wrześniu 2003 r. Większość noworejestrujących się bezrobotnych stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny (63,3%), głównie poprzednio pracujące (62,3%).

Z ewidencji bezrobotnych wyłączono 28.367 osób, o 3.235 osób (o 12,9%) więcej niż w poprzednim miesiącu oraz o 1.357 osób (o 4,6%) mniej niż we wrześniu 2003 r.

Napływ i odpływ bezrobotnych oraz podjęcia pracy

Główne przyczyny wyłączenia z rejestru bezrobotnych to podjęcia pracy - 13.494 osoby (47,6% odpływu) - głównie niesubsydiowanej - 12.393 osoby (43,7% odpływu) oraz niepotwierdzenia gotowości do pracy - 9.804 osoby (34,6% odpływu). Wśród ogółu podejmujących pracę udział kobiet był większy niż mężczyzn i wynosił 52,7%. Natomiast w zbiorowości osób, które nie potwierdziły gotowości do pracy przeważali mężczyźni - 62,0%.

We wrześniu 2004 r. osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych na Mazowszu stanowiły 7,9% ogółu bezrobotnych z końca ubiegłego miesiąca.

² Stan na koniec sierpnia 2004r. Dane opracowane w Wydziale ds. Obsługi Europejskiego Funduszu Społecznego wg wycień Eurostatu.

2. WYBRANE KATEGORIE BEZROBOTNYCH

Podstawowe dane o strukturze bezrobocia na koniec września 2004 r. w porównaniu do ubiegłego miesiąca oraz analogicznego okresu 2003 r. zawarto w poniższej tabeli.

Struktura bezrobocia

Wyszczególnienie	wrzesień 2003 r.	Udział %	sierpień 2004 r.	Udział %	wrzesień 2004 r.	Udział %
Bezrobotni ogółem	356 661	100,0	357 768	100,0	353 839	100,0
<i>W tym:</i>						
Kobiety	180 351	50,6	181 557	50,7	179 218	50,6
Mężczyźni	176 310	49,4	176 211	49,3	174 621	49,4
Poprzednio pracujący	261 969	73,5	262 163	73,3	258 927	73,2
Dotychczas nie pracujący	94 692	26,5	95 605	26,7	94 912	26,8
Zamieszkali na wsi	150 260	42,1	150 690	42,1	148 929	42,1
Młodzież w wieku 18-24 lata	89 884	25,2	86 157	24,1	84 897	24,0
Z prawem do zasiłku	48 684	13,6	46 220	12,9	45 114	12,7
Zwolnieni z przyczyny zakładu pracy	28 429	8,0	25 498	7,1	24 824	7,0
Niepełnosprawni	5 496	1,5	6 209	1,7	6 176	1,7

Bezrobotne kobiety

We wrześniu 2004 roku w województwie było zarejestrowanych **179.218** bezrobotnych kobiet. W porównaniu do poprzedniego miesiąca odnotowano *spadek* liczby kobiet o 2.339 osób (o 1,3%), natomiast w stosunku do września 2003 r. *spadek* o 1.133 osoby (o 0,6%).

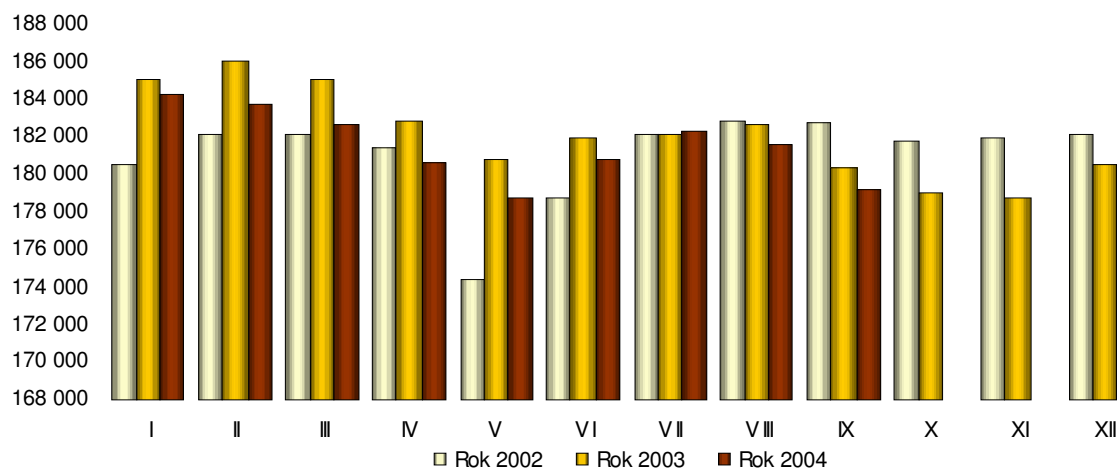
Pośród ogółu bezrobotnych na Mazowszu - **bezrobotne kobiety stanowiły 50,6% ogółu bezrobotnych** - o 0,1 punktu procentowego *mniej* niż miesiąc wcześniej.

Najwyższy udział bezrobotnych kobiet zanotowano w: m. Płock (57,6% ogółu bezrobotnych), m. Ostrołęka (57,1%) oraz w m. Siedlce (55,1%).

W 22 powiatach kobiety stanowiły mniej niż połowę ogółu bezrobotnych, z czego najniższym udziałem wyróżniały się powiaty: garwoliński (43,0%) oraz lipski (44,1%).

Liczba bezrobotnych kobiet w województwie mazowieckim

(stan w końcu miesiąca)

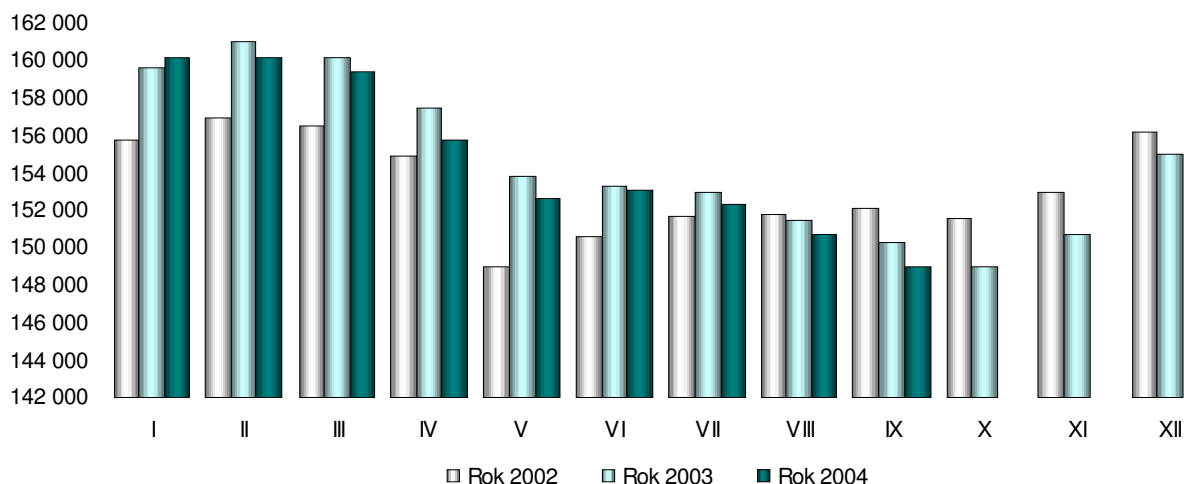

Bezrobotne kobiety dominowały w następujących kategoriach bezrobotnych: zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy (56,2% ogółu bezrobotnych w tej kategorii), dotychczas nie pracujący (53,4%), osoby, które pracowały do momentu zarejestrowania się (52,3%) oraz młodzież w wieku 18-24 lata (51,6%).

Dla porównania we wrześniu 2004 r. w rejestrach bezrobotnych figurowało 174.621 mężczyzn. W stosunku do sierpnia 2004 r. odnotowano *spadek* liczby mężczyzn o 1.590 osób (o 0,9%), natomiast w stosunku do analogicznego miesiąca poprzedniego roku *spadek* o 1.689 osób (o 1,0%).

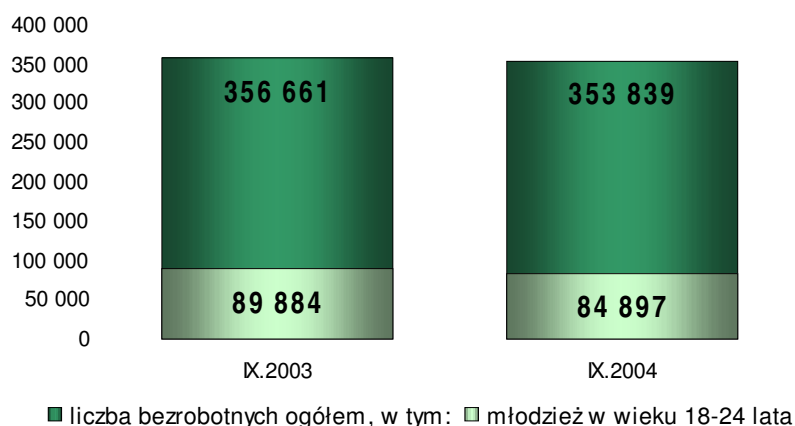
Bezrobotni zamieszkali na wsi

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych **148.929 osób** - to mieszkańcy wsi (**42,1% ogółu bezrobotnych**), w tym **72.242 kobiety**. Poza miastami na prawach powiatu udział ten kształtował się od 31,3% w powiecie przyskowskim do 97,1% w powiecie siedleckim. W porównaniu do miesiąca poprzedniego liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi *spadła* o 1.761 osób (o 1,2%), a w stosunku do września 2003 roku *spadła* o 1.331 osób (o 0,9%). Prawo do zasiłku posiadało 18.079 osób, tj. 12,1% ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi.

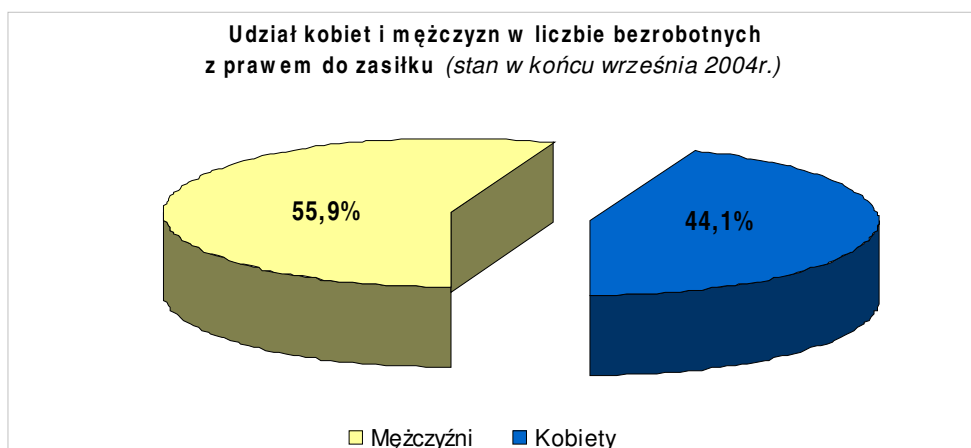
Bezrobotna młodzież

We wrześniu 2004 r. zarejestrowanych było **84.897 bezrobotnych w wieku 18-24 lata** (w tym 43.808 kobiet), tj. o 1.260 osób (o 1,5%) *mniej* niż w poprzednim miesiącu oraz o 4.987 osób (o 5,5%) *mniej* niż w analogicznym miesiącu ubiegłego roku. **Młodzież stanowiła 24,0% ogółu bezrobotnych.** Wśród ogółu bezrobotnej młodzieży przeważała młodzież zamieszkała na wsi - 52,7%.

Bezrobotni posiadający prawo do zasiłku

Prawo do zasiłku posiadało **45.114 osób bezrobotnych**, w tym 19.886 kobiet. **Systematycznie spada** udział bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych. We wrześniu 1999 r. udział ten wynosił 22,3%, we wrześniu 2000 r. - 18,8%, we wrześniu 2001 r. - 17,8%, we wrześniu 2002 r. - 15,5%, we wrześniu 2003 r. - 13,6%, a **we wrześniu 2004 r. tylko 12,7%.**

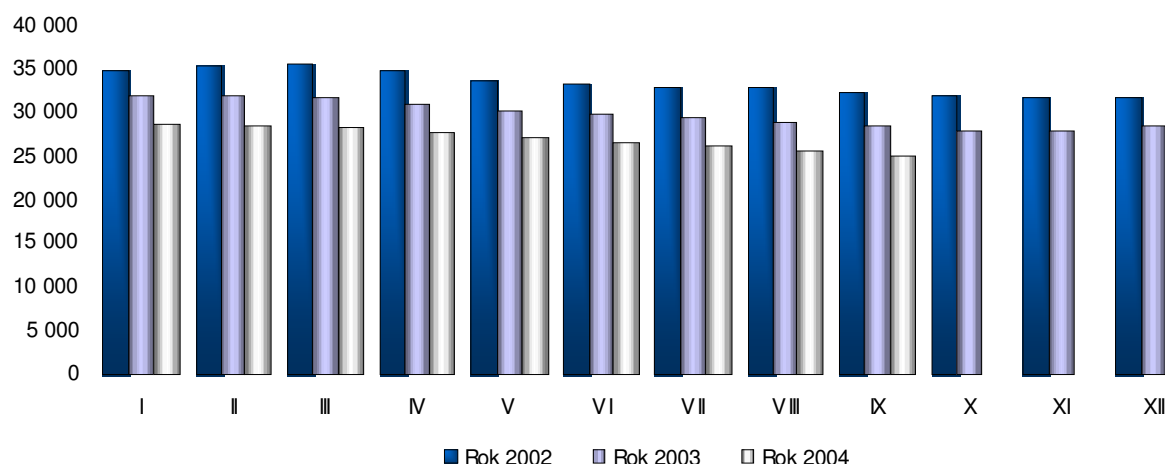
Najniższym udziałem bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku wyróżniły się głównie powiaty obszaru siedleckiego: łosicki (5,1%), siedlecki (6,8%), sokołowski (7,0%) i m. Siedlce (7,1%), a z pozostałych obszarów powiaty: lipski (4,7%) i zwoleński (5,4%).

Najwyższy udział bezrobotnych z prawem do zasiłku odnotowano w powiatach: wołomińskim (20,8%), nowodworskim (20,4%) oraz legionowskim (19,2%).

Istnieje ponadto znaczna dysproporcja pomiędzy odsetkiem bezrobotnych kobiet i mężczyzn posiadających prawo do zasiłku. **Prawo to przysługiwało 11,1% ogółu bezrobotnych kobiet oraz 14,4% ogółu bezrobotnych mężczyzn.**

Bezrobotni zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy

Liczba bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy wyniosła **24.824 osoby** (7,0% ogółu bezrobotnych), w tym 13.952 kobiety. W odniesieniu do poprzedniego miesiąca liczba tej kategorii bezrobotnych **zmaląła** o 674 osoby (o 2,6%), a w stosunku do września 2003 r. **zmaląła** o 3.605 osób (o 12,7%).

Najwyższym udziałem osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy wyróżnił się powiat: pruszkowski (17,0% ogółu bezrobotnych), legionowski (14,4%) i m. Radom (14,1%). Najmniejszy odsetek osób zwolnionych z tego powodu występował w powiecie: pułuskim (0,3%), nowodworskim (0,6%) i makowskim (0,9%).

Z danych dot. września br. wynika, że 10 pracodawców zadeklarowało w najbliższym czasie zwolnienie z przyczyn dot. zakładu pracy 1.068 osób.

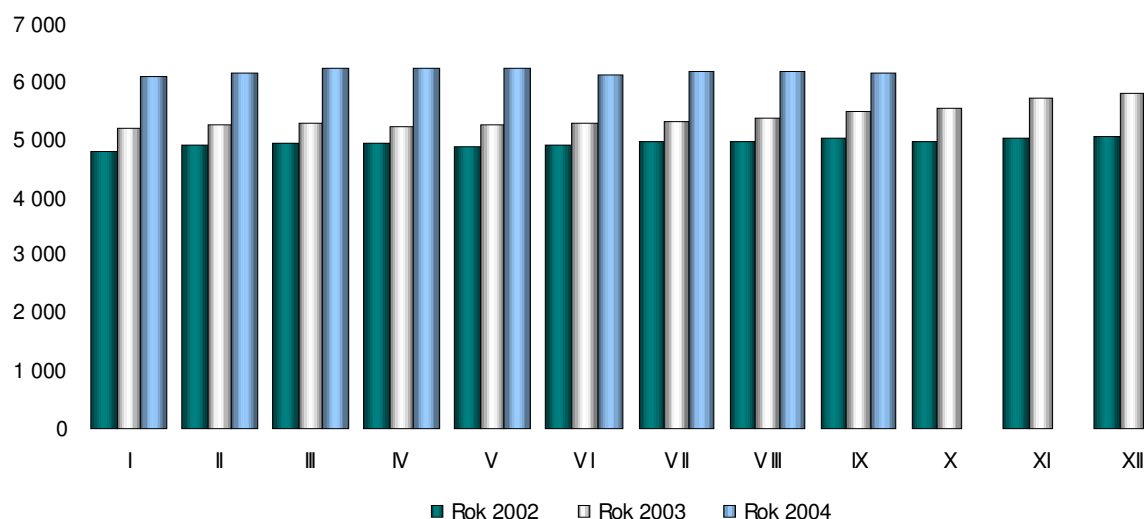
We wrześniu redukcję zatrudnienia zapowiedział 1 pracodawca **więcej** niż w miesiącu poprzednim, przewidując do zwolnienia o 598 osób **więcej**.

Bezrobotni niepełnosprawni

W rejestrach powiatowych urzędów pracy **osoby niepełnosprawne stanowiły 1,7%** ogółu bezrobotnych (**6.176 osób**, w tym 2.819 kobiet). W porównaniu z poprzednim miesiącem liczba bezrobotnych niepełnosprawnych **spadła** o 33 osoby (o 0,5%), a w odniesieniu do września ubiegłego roku **zwiększyła** się o 680 osób (o 12,4%).

Liczba bezrobotnych niepełnosprawnych w województwie mazowieckim

(stan w końcu miesiąca)

Największe udziały bezrobotnych niepełnosprawnych w ogólnej liczbie bezrobotnych, znacznie przekraczające średnią dla województwa (1,7%) wystąpiły w mieście Radom - 3,6% ogółu bezrobotnych, w powiecie przasnyskim i żyrardowskim - po 3,3%.

Najmniejszym udziałem wyróżniały się powiaty: warszawski zachodni - 0,5% oraz ostrołęcki, węgrowski i żuromiński - po 0,6%. Prawo do zasiłku posiadało tylko 11,7% bezrobotnych niepełnosprawnych.

W powiatowych urzędach pracy, poza ewidencją bezrobotnych zarejestrowanych było **7.317** osób poszukujących pracy, w tym **3.522** kobiety. Wśród osób poszukujących pracy 4.009 osób - to osoby niepełnosprawne i nie pozostające w zatrudnieniu, w tym 1.562 kobiety.

3. STRUKTURA BEZROBOTNYCH

Bezrobotni według wieku

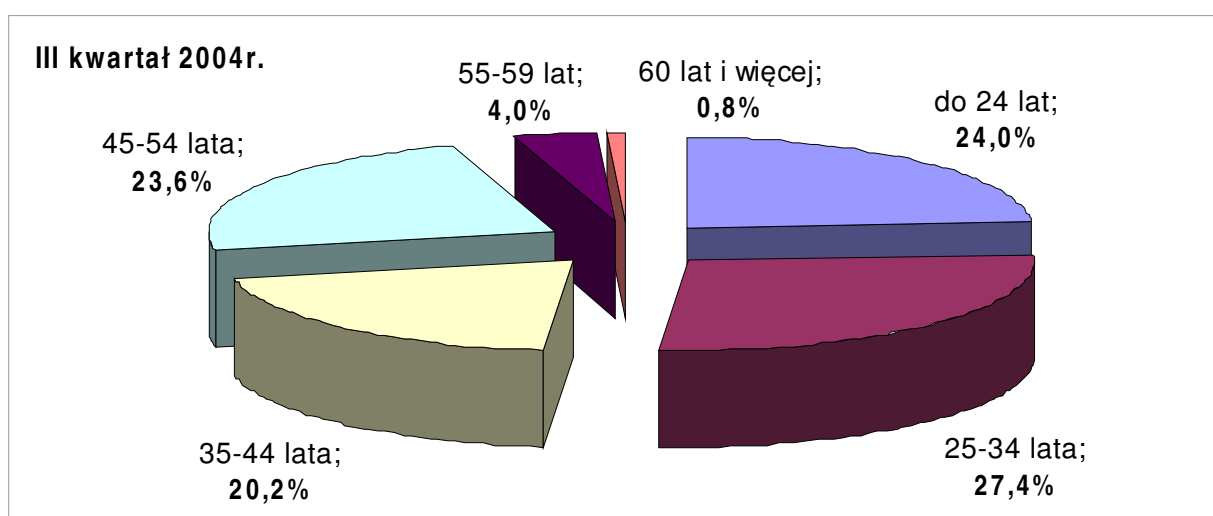
Biorąc pod uwagę wiek bezrobotnych, na koniec września 2004 r. dominowali bezrobotni w wieku 25-34 lata - 96.915 osób (27,4% ogółu bezrobotnych) oraz młodzież do 24 roku życia - 84.899 osób (24,0%).

Bezrobotni według wieku

(stan na koniec okresu sprawozdawczego)

Wyszczególnienie	III kwartał 2003		III kwartał 2004	
	Osoby	Struktura w %	Osoby	Struktura w %
Ogółem	356 661	100,0	353 839	100,0
<i>w tym:</i>				
do 24 lat	90 262	25,3	84 899	24,0
25-34 lata	97 422	27,3	96 915	27,4
35-44 lata	74 858	21,0	71 509	20,2
45-54 lata	79 868	22,4	83 317	23,6
55-59 lat	11 699	3,3	14 227	4,0
60 lat i więcej	2 552	0,7	2 972	0,8

Największy udział bezrobotnych w wieku 25-34 lata w ogólnej liczbie bezrobotnych odnotowano w powiatach: siedleckim (32,6% ogółu bezrobotnych), zwoleńskim (32,0%) oraz plockim (31,2%).

W odniesieniu do analogicznego okresu poprzedniego roku zmalała liczba bezrobotnych w wieku do 24 lat - o 5.363 osoby (o 5,9%), w wieku 35-44 lata - o 3.349 osób (o 4,5%) oraz w wieku 25-34 lata - o 507 osób (o 0,5%), w pozostałych grupach wiekowych wzrosła. Największy procentowy wzrost odnotowano wśród bezrobotnych w wieku 55-59 lat - o 21,6% (o 2.528 osób), a najwięcej osób przybyło w grupie wiekowej 45-54 lata - 3.449 osób (4,3%).

Bezrobotni według wykształcenia

Biorąc pod uwagę wykształcenie bezrobotnych, w województwie dominowały osoby o niskim poziomie wykształcenia. We wrześniu 2004 r. 63,8% ogółu bezrobotnych (225.781 osób) stanowiły osoby z wykształceniem niższym od średniego, w tym 114.710 osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz 111.071 osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej.

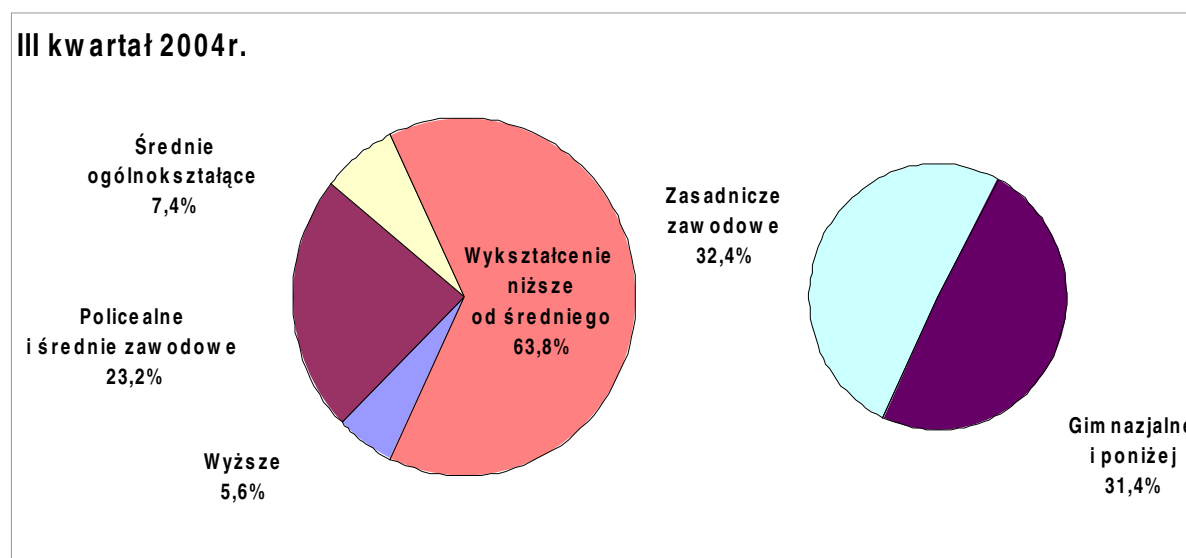
Bezrobotni według wykształcenia

(stan na koniec okresu sprawozdawczego)

Wyszczególnienie	III kwartał 2003		III kwartał 2004	
	Osoby	Struktura w %	Osoby	Struktura w %
Ogółem	356 661	100,0	353 839	100,0
<i>w tym:</i>				
Wyższe	17 746	5,0	19 935	5,6
Policealne i średnie zawodowe	81 379	22,8	82 197	23,2
Średnie ogólnokształcące	24 129	6,8	25 926	7,4
Zasadnicze zawodowe	121 495	34,0	114 710	32,4
Gimnazjalne i poniżej	111 912	31,4	111 071	31,4

Największy udział bezrobotnych legitymujących się wykształceniem niższym od średniego odnotowano w powiatach: węgrowskim (73,5% ogółu bezrobotnych), przysuskim i wyszkowskim (po 72,5%), białobrzeskim (72,2%) oraz plockim (72,0%).

Z kolei największy odsetek bezrobotnych z wyższym wykształceniem występuje w miastach: Warszawie (11,0% ogółu bezrobotnych), Siedlcach (9,6%), Płocku (8,3%), Radomiu (7,5%) oraz Ostrołęce (7,1%).

W odniesieniu do analogicznego okresu poprzedniego roku zmalała liczba bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym - o 6.785 osób (o 5,6%) oraz gimnazjalne i poniżej - o 841 osób (o 0,8%). W pozostałych grupach określających poziom wykształcenia wzrosła. Zdecydowanie największy wzrost zarówno liczby bezrobotnych, jaki i procentowy odnotowano w grupie bezrobotnych legitymujących się wykształceniem wyższym - o 12,3% (o 2.189 osób).

Bezrobotni według stażu pracy

Ze względu na staż pracy najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby bez stażu pracy - 94.912 osób (26,8% ogółu bezrobotnych), a w następnej kolejności osoby, które przepracowały 1-5 lat - 61.072 osoby (17,3%) oraz osoby ze stażem pracy do 1 roku - 56.065 osób (15,8%).

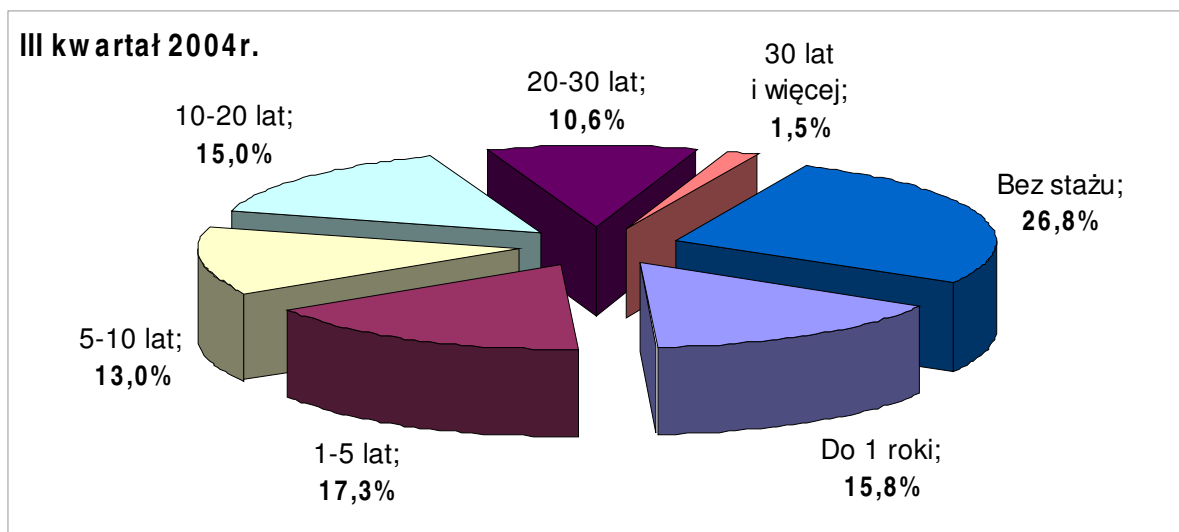
Największy udział bezrobotnych bez stażu pracy odnotowano w powiatach: łosickim (45,8% ogółu bezrobotnych), makowskim (40,5%), garwolińskim (39,8%), zwolenińskim (39,1%) oraz lipskim (39,0%).

W odniesieniu do analogicznego okresu ubiegłego roku, zdecydowanie największy spadek zarówno liczby bezrobotnych, jaki i procentowy odnotowano wśród osób ze stażem do 1 roku o 2,9% (o 1.664 osoby). Największy wzrost zarówno liczby bezrobotnych, jaki i procentowy odnotowano wśród osób ze stażem powyżej 30 lat - tj. o 18,0% (o 805 osób).

Bezrobotni według stażu pracy

(stan na koniec okresu sprawozdawczego)

Wyszczególnienie	III kwartał 2003		III kwartał 2004	
	Osoby	Struktura w %	Osoby	Struktura w %
Ogółem	356 661	100,0	353 839	100,0
<i>W tym:</i>				
Do 1 roku	57 729	16,2	56 065	15,8
1-5 lat	61 689	17,3	61 072	17,3
5-10 lat	45 897	12,9	45 852	13,0
10-20 lat	54 366	15,2	52 938	15,0
20-30 lat	37 809	10,6	37 716	10,6
30 i więcej	4 479	1,3	5 284	1,5
Bez stażu	94 692	26,5	94 912	26,8

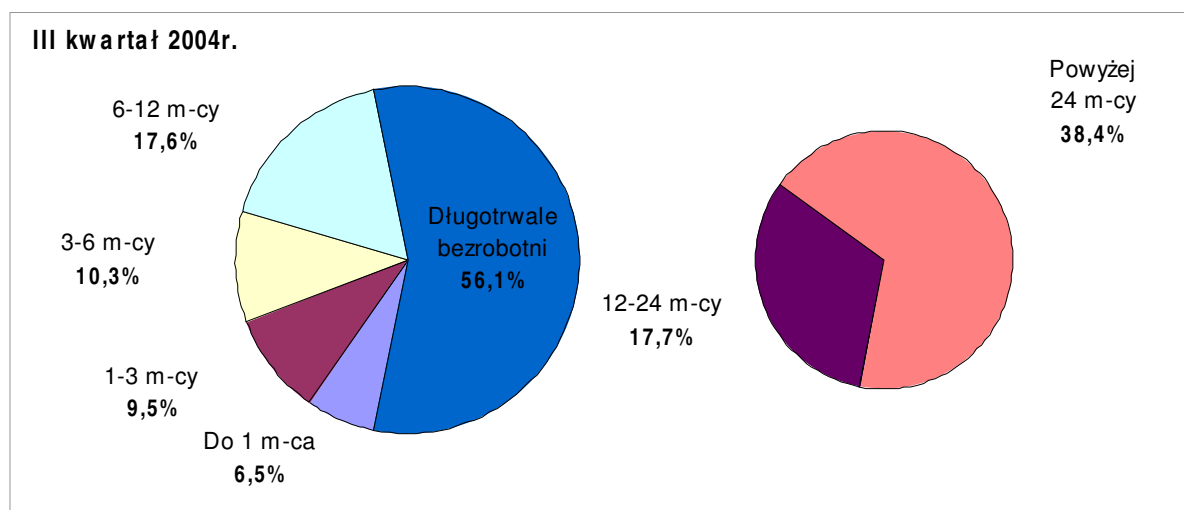
Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych dominowały osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy, czyli tzw. długotrwale bezrobotni. Na koniec września 2004 r. liczyli oni 198.574 osoby (56,1% ogółu bezrobotnych), w tym przez ponad dwa lata nie mogło znaleźć pracy 135.884 bezrobotnych (68,4% ogółu długotrwale bezrobotnych).

Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

(stan na koniec okresu sprawozdawczego)

Wyszczególnienie	III kwartał 2003		III kwartał 2004	
	Osoby	Struktura w %	Osoby	Struktura w %
Ogółem	356 661	100,0	353 839	100,0
<i>w tym:</i>				
Do 1 miesiąca	24 431	6,9	23 075	6,5
1-3 miesiące	34 357	9,6	33 358	9,5
3-6 miesięcy	36 000	10,1	36 449	10,3
6-12 miesięcy	61 313	17,2	62 383	17,6
Powyżej 12 miesięcy	200 560	56,2	198 574	56,1
<i>w tym:</i>				
12-24 miesięcy	70 648	19,8	62 690	17,7
Powyżej 24 miesięcy	129 912	36,4	135 884	38,4

W 26 powiatach udział osób długotrwale bezrobotnych przewyższał średnią wojewódzką. Najwyższy udział długotrwale bezrobotnych odnotowano w powiatach: ostrołęckim (65,0%), mławskim (64,2%), białobrzeskim i przysuskim (po 64,0%),

żuromińskim (63,8%) oraz plockim (63,6%). Problem długotrwałego pozostawania bez zatrudnienia w największym stopniu dotyka powiaty leżące poza obszarem warszawskim.

W odniesieniu do analogicznego okresu ubiegłego roku odnotowano spadek liczby bezrobotnych pozostających bez pracy: 12-24 miesięcy o 7.958 osób (o 11,3%), do 1 miesiąca o 1.356 osób (o 5,6%) oraz pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy - o 999 osób (2,9%).

W pozostałych grupach określających czas pozostawania bez pracy odnotowano wzrost liczby bezrobotnych, największy pod względem liczby bezrobotnych odnotowano w grupie osób pozostających bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy - o 5.972 osoby (o 4,6%).

Warto podkreślić, że istotnym problemem na rynku pracy jest systematycznie wzrastająca liczba długotrwanie bezrobotnych oraz rosnący udział tej populacji w liczbie bezrobotnych ogółem. We wrześniu 1999 r. długotrwanie bezrobotni stanowili - 39,1% (91.165 osób), we wrześniu 2000 r. - 46,0% (126.049 osób), we wrześniu 2001 r. - 49,6% (161.395 osób), we wrześniu 2002 r. - 53,6% (194.660 osób), najwięcej we wrześniu 2003 r. - 56,2% (200.560 osób). **We wrześniu 2004 r. nastąpił niewielki spadek liczby i udziału długotrwanie bezrobotnych do 56,1% (198.574 osoby).**

Długotrwanie bezrobotni według wykształcenia

Na koniec września 2004 r., spośród 198.574 osób długotrwanie bezrobotnych - 140.378 osób (70,7% ogółu długotrwanie bezrobotnych) posiadało wykształcenie niższe od średniego, tj. gimnazjalne i poniżej oraz zasadnicze zawodowe.

Spośród długotrwanie bezrobotnych kobiet 62,7% posiadało wykształcenie niższe od średniego, natomiast spośród długotrwanie bezrobotnych mężczyzn odsetek ten wyniósł 80,2%.

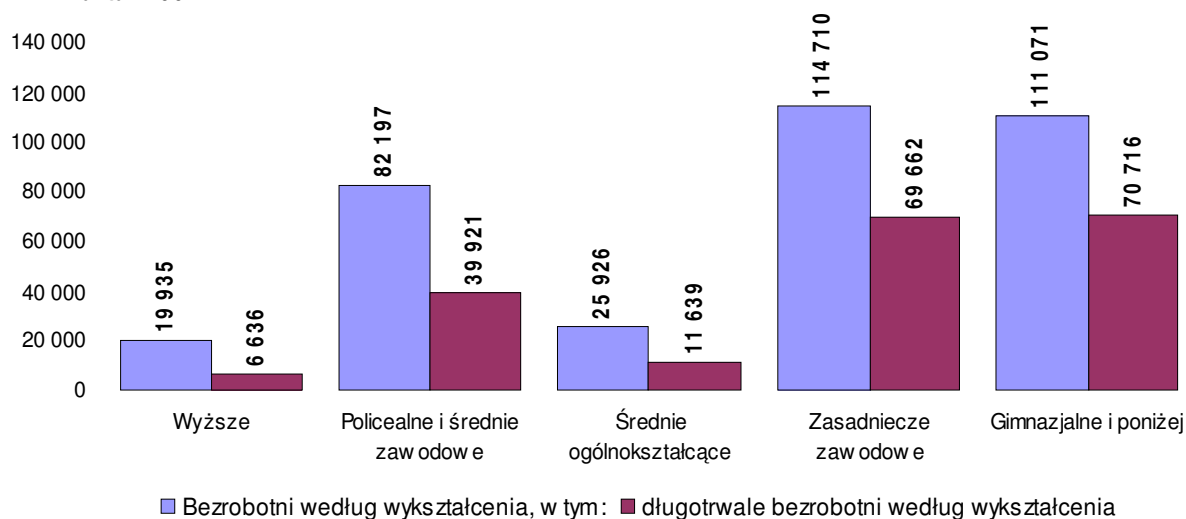
Długotrwanie bezrobotni według wykształcenia

(stan na koniec okresu sprawozdawczego)

Wyszczególnienie	III kwartał 2003		III kwartał 2004	
	Osoby	Struktura w %	Osoby	Struktura w %
Ogółem	200 560	100,0	198 574	100,0
<i>w tym:</i>				
Wyższe	5 498	2,7	6 636	3,3
Policealne i średnie zawodowe	40 188	20,0	39 921	20,1
Średnie ogólnokształcące	11 372	5,7	11 639	5,9
Zasadnicze zawodowe	71 980	35,9	69 662	35,1
Gimnazjalne i poniżej	71 522	35,7	70 716	35,6

Ponadto warto zaznaczyć, że 6.636 osób posiadających dyplom wyższej uczelni, tj. 33,3% ogółu bezrobotnych legitymujących się wyższym wykształceniem, także pozostawało bez pracy ponad rok.

III kwartał 2004r.

Długotrwale bezrobotni według stażu pracy

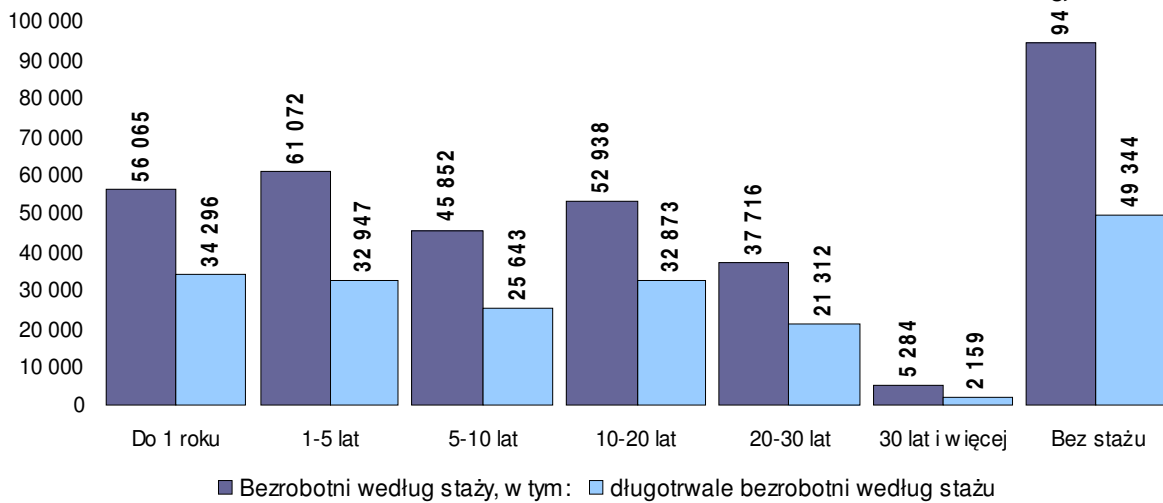
Biorąc pod uwagę staż pracy osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, najbardziej zagrożeni długotrwałym bezrobociem byli bezrobotni bez stażu pracy, stanowiący 24,8% ogółu długotrwale bezrobotnych (26,8% długotrwale bezrobotnych kobiet, 22,6% długotrwale bezrobotnych mężczyzn). Znaczny odsetek osób - 17,3% ogółu bezrobotnych - posiadał staż pracy nie dłuższy niż 1 rok.

Długotrwale bezrobotni według stażu pracy

(stan na koniec okresu sprawozdawczego)

Wyszczególnienie	III kwartał 2003		III kwartał 2004	
	Osoby	Struktura w %	Osoby	Struktura w %
Ogółem	200 560	100,0	198 574	100,0
<i>w tym:</i>				
do 1 roku	36 628	18,3	34 296	17,3
1-5 lat	33 166	16,5	32 947	16,6
5-10 lat	25 439	12,7	25 643	12,9
10-20 lat	33 423	16,7	32 873	16,6
20-30 lat	20 909	10,4	21 312	10,7
30 i więcej	1 853	0,9	2 159	1,1
Bez stażu	49 142	24,5	49 344	24,8

III kwartał 2004r.

Długotrwale bezrobotni według wieku

Długotrwałym bezrobociem dotknięte były w największym stopniu osoby w wieku 45-54 lata - 54.587 osób (27,5% ogółu długotrwale bezrobotnych) oraz w wieku 25-34 lata - 54.023 osoby (27,2%).

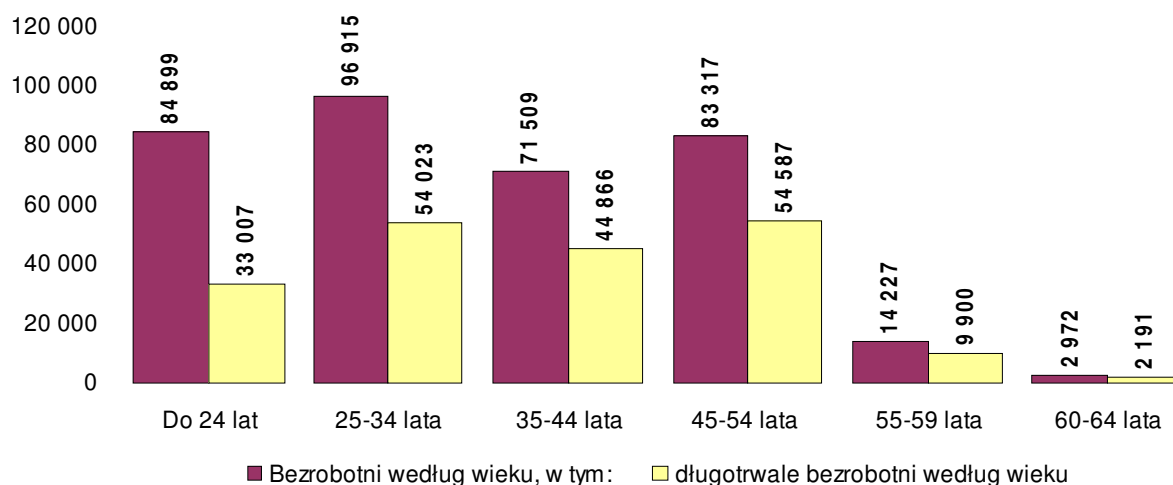
Długotrwale bezrobotni według wieku

(stan na koniec okresu sprawozdawczego)

Wyszczególnienie	III kwartał 2003		III kwartał 2004	
	Osoby	Struktura w %	Osoby	Struktura w %
Ogółem	200 560	100,0	198 574	100,0
<i>w tym:</i>				
do 24 lat	37 072	18,5	33 007	16,6
25-34 lata	54 749	27,3	54 023	27,2
35-44 lata	46 965	23,4	44 866	22,6
45-54 lata	51 497	25,7	54 587	27,5
55-59 lat	8 333	4,1	9 900	5,0
60 lat i więcej	1 944	1,0	2 191	1,1

Bezrobotni ogółem i długotrwanie bezrobotni według wieku

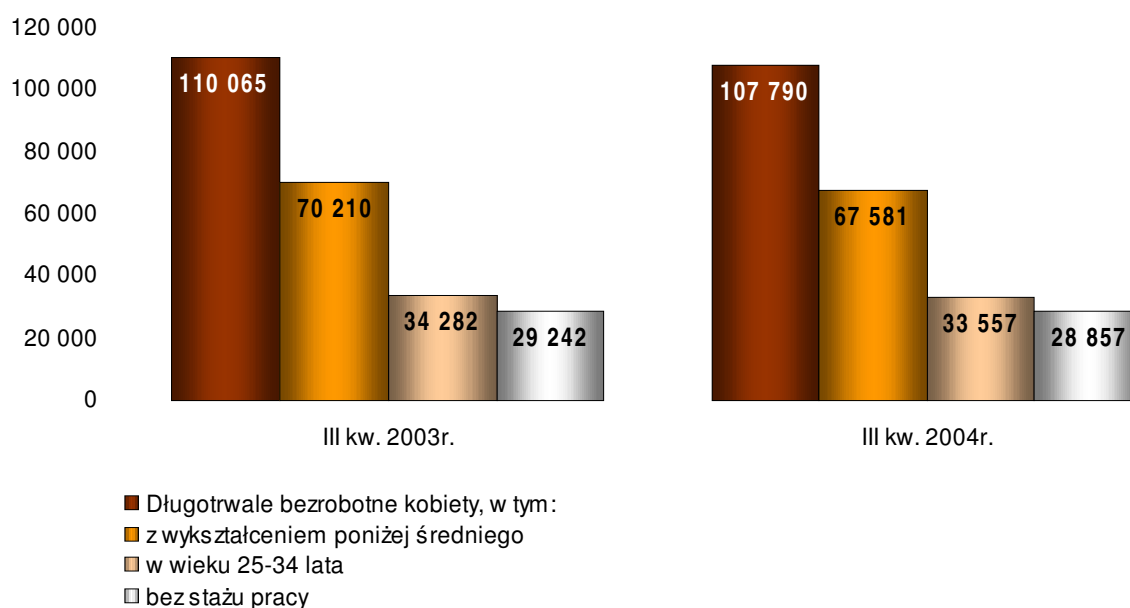
(III kwartał 2004r.)

Długotrwanie bezrobotne kobiety

Długotrwałym bezrobociem dotknięte były przede wszystkim kobiety. Na koniec września 2004 r. grupa ta liczyła 107.790 osób (54,3% ogółu bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej dwunastu miesięcy).

Największe populacje wśród długotrwanie bezrobotnych kobiet stanowiły osoby posiadające wykształcenie poniżej średniego - 67.581 osób (62,7%), w wieku 25-34 lata - 33.557 osób (31,1% długotrwanie bezrobotnych kobiet) oraz bez stażu pracy - 28.857 osoby (26,8%).

W obszarze bezrobocia w województwie mazowieckim obserwuje się:

- *Spadek liczby bezrobotnych kobiet (o 2.339 osób) przy spadku ogólnej liczby bezrobotnych (o 3.929 osób),*
- *Spadek udziału bezrobotnych kobiet z 50,7% w sierpniu do 50,6% (tj. o 0,1 punktu procentowego),*
- *Wysoki udział długotrwale bezrobotnych (56,1%),*
  - *Przewagę wśród ogółu bezrobotnych: osób nie posiadających prawa do zasiłku (87,3%), pracujących przed rejestracją (73,2%) oraz bezrobotnych kobiet (50,6%),*
  - *Znaczący udział bezrobotnej młodzieży w wieku 18-24 lata w liczbie bezrobotnych ogółem (24,0%),*
  - *Spadek (o 27,2%) liczby osób podejmujących pracę z 10.605 osób w sierpniu do 13.494 osób.*
- *Mniejszą liczbą (o 0,5%) pozyskanych ofert pracy - z 7.220 w sierpniu do 7.181 ofert.*

Dodatkowe informacje dotyczące mazowieckiego rynku pracy dostępne są w internecie pod adresem: www.wup.mazowsze.pl.

CZEŚĆ III
Z DOŚWIADCZEŃ
INNYCH

Małgorzata Penda

Koordinator Zespołu ds. Wdrażania Programu Partnerstwa Lokalnego
Starostwo Powiatowe w Ciechanowie

Informacja nt. wdrażania Programu Partnerstwa Lokalnego w powiecie ciechanowskim

Udział powiatu ciechanowskiego we Wdrażaniu Programu Partnerstwa Lokalnego rozpoczął się w 2003 roku, kiedy to starosta ciechanowski wystąpił z propozycją organizacji warsztatów dla powiatowych specjalistów partnerstwa lokalnego województwa mazowieckiego w Ciechanowie.

Całość programu składała się z 3 pięciodniowych modułów szkoleniowych, które odbyły się w następujących terminach:

- Szybkie reagowanie (2-6.06.2003),
- Ożywienie gospodarcze (1-5 09.2003),
- Szybki start (3-7.11.2003).

Szkolenia skierowane były do przedstawicieli starostw oraz powiatowych urzędów pracy. Do udziału w programie szkoleniowym zgłosiło się 10 powiatów i cztery gminy z województwa mazowieckiego.

Lokalizacja warsztatów w Ciechanowie dała możliwość uczestniczenia w nich większej grupy osób z powiatu ciechanowskiego, wśród których znalazło się: 5 osób z powiatowego urzędu pracy, przedstawiciel Fundacji Gospodarczej im. K Marcinkowskiego, przedstawiciel Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Ciechanowie, trzy osoby z gmin: Ciechanów, Opinogóra i Ojrzeń oraz przedstawiciel starostwa.

Ostatecznym efektem cyklu szkoleń było przekazanie wiedzy o metodologii i sposobach wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego partnerom regionalnym i powiatowym oraz powołanie Mazowieckiej Sieci Partnerstwa Lokalnego w skład, której weszli regionalni i powiatowi specjaliści partnerstwa lokalnego. Praktycznie zajmować się oni będą organizacją warsztatów z udziałem jak najszerszej reprezentacji środowisk gminnych i powiatowych.

18 listopada 2003 r. w Muzeum Kolekcji im. Jana Pawła II w Warszawie odbyło się podsumowanie etapu szkoleniowego dla powiatowych oraz regionalnych specjalistów partnerstwa lokalnego. Podpisany został uroczyście list intencyjny między Marszałkiem Województwa Mazowieckiego Adamem Struzikiem a Ambasadorem Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej w Polsce, którego celem było wdrożenie polsko-amerykańskiego Programu Modelu Partnerstwa Lokalnego na terenie województwa mazowieckiego.

Podczas spotkania zawarto porozumienia między Marszałkiem Województwa Mazowieckiego a starostami i wójtami zaangażowanymi w tworzenie i rozwój Mazowieckiej Sieci Partnerstwa Lokalnego.

Strony zadeklarowały się:

- Umożliwić działanie wojewódzkiego zespołu ds. wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego,
- Zapewnić zgodnie z kompetencjami warunki współpracy specjalistom regionalnym i powiatowym, spełniającym kryteria określone w Modelu i umożliwić doskonalenie ich umiejętności,
- Zapraszać do współpracy i udziału w warsztatach przedstawicieli instytucji i organizacji lokalnych oraz przedsiębiorców w celu włączenia ich w działania na rzecz stymulowania lokalnego rozwoju,
- Udzielić wsparcia zgodnie z kompetencjami każdej ze stron, w organizowaniu warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego, zespołów i spotkań wynikających z Modelu Partnerstwa Lokalnego,
- Monitorować efekty i działania prowadzone w ramach Programu w oparciu o uzgodniony sposób przekazywania danych i umożliwić stałą wymianę informacji pomiędzy uczestnikami,
- Prowadzić działania upowszechniające Model Partnerstwa Lokalnego, wykorzystując możliwości wynikające z kompetencji każdej ze stron.

W 2004 roku wręczono certyfikaty dla wszystkich powiatowych i regionalnych specjalistów oraz przedstawicieli instytucji biorących udział w programie. Zgodnie z zawartym porozumieniem oraz wcześniejszą deklaracją dotyczącą przystąpienia do Programu, kolejnym etapem było praktyczne wdrażanie Modelu Partnerstwa Lokalnego w powiatach.

Zastosowanie modelu partnerstwa lokalnego w praktyce integruje partnerów lokalnych – powiaty, gminy, urzędy pracy, organizacje pozarządowe, pracodawców, związki zawodowe oraz inne instytucje infrastruktury. Stanowi jedną z możliwości tworzenia lokalnego partnerstwa na rzecz zatrudnienia i rozwoju gospodarczego.

Głównym celem programu jest aktywizacja, pobudzenie oraz inicjowanie lokalnych przedsięwzięć gospodarczych, w efekcie których możliwe będzie zwiększenie liczby miejsc pracy na lokalnym rynku. Partnerstwo lokalne ma istotne znaczenie dla wdrażania programów, a w szczególności z udziałem funduszy strukturalnych. Jest tu niezbędna ścisła współpraca wszystkich partnerów życia lokalnego.

4 lutego br. Starosta Ciechanowski powołał Zespół ds. wdrażania Programu w powiecie ciechanowskim z udziałem przedstawicieli samorządów, instytucji i organizacji.

Współpracowano z Instytutem Współpracy i Partnerstwa Lokalnego w Katowicach. W I etapie Zespół przystąpił do realizacji I modułu przewidzianego w Programie, tj. organizacji Warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego. Rozpisany został harmonogram działań i terminy poszczególnych warsztatów oraz określona została współpraca przedstawicieli Zespołu.

1 marca podpisano list intencyjny z przedstawicielami miast i gmin powiatu na rzecz budowy partnerstwa lokalnego i wdrażania wszystkich modułów przewidzianych w Programie. Strony podpisujące list intencyjny zobowiązały się do podejmowania działań na rzecz:

- zwiększenia potencjału instytucji działających na terenie powiatu,
- zwiększenia potencjału społeczności powiatu poprzez przygotowanie ich do określenia i wdrażania możliwości rozwoju gospodarczego,
- budowania partnerstwa pomiędzy lokalnymi samorządami przedsiębiorstwami, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi społecznościami,
- wspierania funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw na rynku pracy powiatu ciechanowskiego.

Warsztaty Lokalnego Ożywienia Gospodarczego to proces, polegający na zgromadzeniu ludzi ze społeczności lokalnej, aby wspólnie pracowali nad twórczymi rozwiązaniami lokalnych problemów gospodarczych.

Inauguracja warsztatów odbyła się 2 marca w Starostwie, w której uczestniczyło ok. 100 osób: przedstawiciele władz samorządowych, radni, przedstawiciele biznesu, przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji, stowarzyszeń, media oraz zainteresowani mieszkańcy powiatu.

Celem Warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego była ocena sytuacji gospodarczej lokalnej społeczności, przygotowanie planów ożywienia gospodarczego, wspólne wypracowanie kilku pomysłów projektów, służących ożywieniu gospodarczemu powiatu; wybór najlepszych i wdrożenie ich przy pomocy środków własnych oraz dostępnych

środków pozabudżetowych (granty , fundusze strukturalne). Warsztaty prowadzili powiatowi specjaliści przy wsparciu Instytutu Współpracy i Partnerstwa Lokalnego.

Pierwszy warsztat, w trakcie którego pracowało 78 osób, poświęcony był analizie lokalnych czynników gospodarczych. Podczas zajęć uczestnicy oceniali m.in. dostęp do kapitału, środowisko gospodarcze, infrastrukturę, zasoby ludzkie oraz jakość życia mające wpływ na warunki prowadzenia działalności gospodarczej.

Drugi warsztat odbył się 30 marca (uczestniczyło ok. 70 osób) poświęcony był analizie, jak każda z czterech zasad Ożywienia Gospodarczego wpływa na warunki gospodarcze społeczności lokalnej: uszczelnianie przecieków, wsparcie istniejących lokalnych firm, zachęcanie do tworzenia nowych firm oraz rekrutowanie z zewnątrz nowych kompatybilnych firm (o pożądanym profilu dla społeczności).

Trzeci warsztat odbył się 20 kwietnia (50 osób), dotyczył tworzenia propozycji projektów gospodarczych, które przyczynią się do pobudzenia rozwoju gospodarczego w społeczności lokalnej. W trakcie warsztatu uczestnicy wybrali kilka projektów do dalszej analizy **na warsztacie D który odbył się 11 maja br.** (uczestniczyło 58 osób).

Cztery warsztaty pomogły liderom lokalnym i zainteresowanym mieszkańcom w przeprowadzeniu analizy i oceny posiadanych zasobów, stworzeniu strategii działania oraz wypracowaniu i wybraniu propozycji projektów gospodarczych, które po wdrożeniu przyczynią się do rozwoju ekonomicznego społeczności powiatu ciechanowskiego. W trakcie kolejnych spotkań organizatorzy przekazywali niezbędne materiały i informacje z różnych urzędów i instytucji, które były wykorzystywane w trakcie *pracy na warsztatach*.

W trakcie ostatniego warsztatu dopracowane zostały oraz wybrane w drodze indywidualnej oceny przez uczestników poszczególne projekty prezentowane przez grupy.

Według punktacji największą ilość punktów uzyskały projekty:

1. **Z nurtem Łydyni „Q” rozwojowi ziemi ciechanowskiej** – 2101 pkt – projekt wykorzystujący walory turystyczne powiatu ciechanowskiego. Projekt zakłada następujące działania:
  - **Budowa kompleksu wypoczynkowego na Łydyni, w tym:** zbiornik wodny, stacja wodna, kąpielisko, baza hotelowo-gastronomiczna,
  - **Aktywna turystyka:** ścieżki rowerowe, spływy kajakowe, tereny pod hipikę, ścieżki turystyczne, wędkarstwo,
  - **Rozwój gospodarstw agroturystycznych:** szkolenia i doradztwo, dotacje na rozwój gospodarstw, usługi około turystyczne (gastronomia, naprawa sprzętu),
  - **Zagospodarowanie źródła ciepła:** zasilanie w energię,
  - **Odnowa zabytków i obiektów kultury i rozrywki:** zamek ciechanowski, obiekty podworskie w gminach, jarmarki gminne.

Jest to duży projekt, w realizację którego zaangażowane powinny być LOT, samorzady – związek gmin, stowarzyszenie, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy realizujące określone zadania, Kościół. Trwają prace nad powołaniem stowarzyszenia gmin i powiatu ciechanowskiego oraz powołania związku komunalnego, które w imieniu samorządów będą mogły zająć się realizacją, dopracowaniem, uszczegółowieniem wybranego w trakcie warsztatu projektu. Dużą rolę odegra tu również wsparcie i zaangażowanie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Ciechanowie.

2. **Euroczystość ziemi ciechanowskiej - 1941 pkt** – projekt kładący nacisk na czyste środowisko, głównym zadaniem jest budowa zakładu utylizacji śmieci i przetwórstwa surowców wtórnych. W powiecie funkcjonuje składowisko odpadów w Woli Pawłowskiej, na bazie którego planowana jest lokalizacja zakładu utylizacji oraz przetwórstwo surowców. Na cyklicznych spotkaniach starosty z przedstawicielami samorządu lokalnego omawiane były sprawy gospodarki odpadami. Aktualnie trwają spotkania i uzgodnienia pomiędzy samorządami lokalnymi powiatu ciechanowskiego oraz powiatu makowskiego, przasnyskiego, pułtuskiego oraz wyszkowskiego, zmierzające do utworzenia komunalnego związku gmin z siedzibą w Ciechanowie. Podpisane zostały deklaracje wyrażające akces utworzenia i przystąpienia do powyższego związku w ramach poszczególnych powiatów. Sprawy dotyczące powołania Związku prowadzone są przez Prezydenta Miasta Ciechanów, który pełni rolę wiodącą w tym zakresie. Powołanie związku daje realne szanse na realizację projektu, który odzwierciedla potrzeby naszej lokalnej społeczności wypracowane w trakcie warsztatów.
3. **Program integracji organizacji przedsiębiorczości i informacji - 1911 pkt** - projekt zakłada połączenie działań instytucji otoczenia biznesu na rzecz przedsiębiorców i samorządu lokalnego, świadczącego szeroką gamę usług

doradczych, informacyjnych itp.

Na terenie powiatu działa Fundacja Gospodarcza im. K. Marcinkowskiego, która jest w sieci KSU, świadczy usługi doradcze dla wszystkich zainteresowanych przedsiębiorców. Przez fundację prowadzone są specjalistyczne szkolenia, umożliwiające pogłębienie wiedzy i umiejętności osób w nich uczestniczących. Aktualnie na bazie Mazowieckiej Izby Gospodarczej w Ciechanowie uruchomiony został punkt informacyjny dla przedsiębiorców w zakresie wsparcia finansowego z funduszy unijnych, w Starostwie Powiatowym w Ciechanowie prowadzony jest zbiór informacji o dostępnych źródłach finansowania, ogłaszanych konkursach przez instytucje wdrażające. Dla zainteresowanych przedsiębiorców istnieje możliwość nieodpłatnego zgłoszenia swojej firmy do branżowego katalogu firm, który publikowany jest na stronie internetowej powiatu ciechanowskiego (www.ciechanow.powiat.pl).

Mazowiecka Izba Gospodarcza, Fundacja Gospodarcza im. K. Marcinkowskiego, Mazowiecka Izba Rolnicza na zasadach partnerskich z innymi instytucjami występują o środki finansowe w konkursach, które umożliwią wprowadzenie różnych form pomocy dla tego sektora. Organizowane są konferencje i spotkania.

4 listopada br. w siedzibie Starostwa Powiatowego w Ciechanowie odbyło się seminarium pn.: „**Fundusze Strukturalne Unii Europejskiej dla przedsiębiorców**”, zorganizowane na zasadach partnerstwa przez Fundację Gospodarczą im. Karola Marcinkowskiego w Ciechanowie, Bank Przemysłowo - Handlowy S.A Oddział w Ciechanowie oraz Starostwo Powiatowe w Ciechanowie. W konferencji uczestniczyło ok. 100 osób. Starostwo Powiatowe integruje i współpracuje z różnymi instytucjami i organizacjami na terenie powiatu w zakresie MSP. W najbliższym czasie planowane jest seminarium informacyjne dotyczące programu Leader, które odbędzie się w Starostwie Powiatowym w Ciechanowie. Działania oparte na zasadach inicjatywy wspólnotowej Leader wymagają znacznego zaangażowania społeczności lokalnych. Seminarium to zostanie zorganizowane w partnerstwie z Biurem Programów Wiejskich Funduszu Współpracy, Mazowieckiej Izby Rolniczej oraz Starostwa Powiatowego w Ciechanowie.

4. **Regionalna Giełda Towarów Rolno – Spożywczych – 1904 pkt** – powstanie regionalnej giełdy towarowej na bazie istniejących terenów, prowadzony przez związek grup producentów, wspierany przez samorządy i organizacje.

Wypracowane w trakcie warsztatów pomysły projektów wpisują się w dotychczasową politykę prowadzoną przez lokalne władze. Jednak droga od pomysłu do jego realizacji jest jeszcze daleka, zwłaszcza gdy wymaga zaangażowania różnych partnerów społecznych przy realizacji projektów o charakterze inwestycyjnym.

Korzyści z realizacji warsztatów:

- uświadomienie istnienia potrzeby i chęci mieszkańców do wspólnych kontaktów i pracy na rzecz poprawy jakości życia lokalnej społeczności,
- kontakt z różnymi środowiskami – zebranie w jednym miejscu w ciągu 4 kolejnych spotkań ludzi, którzy chcą pracować na rzecz ożywienia gospodarczego powiatu,
- poznanie problemów i potrzeb mieszkańców i możliwość ich rozwiązywania i zaspokajania,
- możliwość promocji urzędu i ludzi, poprzez wzmacnianie środowiska gospodarczego,

- bezpośrednie wyjście do mieszkańców,
- wypracowanie pomysłów projektów gospodarczych poparte przez społeczność lokalną , które po dopracowaniu mogą być wdrażane, przyczyniając się do tworzenia miejsc pracy,
- wykorzystanie wypracowanych materiałów w trakcie warsztatów do budowy Planu Rozwoju Lokalnego powiatu,
- możliwość wykorzystania metody i jej powielanie w innych działaniach urzędu,
- wzmocnienie współpracy na rzecz lokalnego środowiska przez samorządy lokalne, organizacje społeczne , stowarzyszenia, przedsiębiorców, otoczenie biznesu itp.

Równoległe z odbywającymi się warsztatami Lokalnego Ożywienia Gospodarczego przedstawiciele Powiatowego Urzędu Pracy w Ciechanowie, którzy ukończyli szkolenia dla powiatowych specjalistów partnerstwa lokalnego oraz przedstawiciele urzędów pracy z Mławy, Płońska i Żuromina przygotowali projekt w ramach **Programu Phare 2002 Aktywne Formy Zapobiegania Bezrobociu – Promocja Wzrostu Zatrudnienia Wśród Młodzieży, pt. „Start zawodowy młodzieży szansą na lepsze jutro”**.

Projekt opiera się na zasadzie partnerstwa, gdzie Wnioskodawcą – Beneficjentem jest Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie, a Partnerami Powiatowe Urzędy Pracy w: Mławie, Płońsku i Żurominie. **Instytucjami wspierającymi dla Projektu:** Wojewódzki Urząd Pracy Filia w Ciechanowie, Mazowiecka Izba Gospodarcza w Ciechanowie, Miasto i Gmina Gliniojeck.

Głównym celem Projektu jest przeciwdziałanie i zwalczanie bezrobocia wśród młodzieży poprzez poprawę zdolności do uzyskiwania i utrzymania zatrudnienia w drodze rozwoju jakości zasobów ludzkich.

Projekt realizowany jest od 01.06.2004 r. do 31.05.2005 r.

Całkowity koszt projektu – 413 073 euro (100%): wkład własny partnerów - 169 359 euro (41%), dotacja - 243 714 euro (59 %).

Uczestnikami Projektu są osoby spełniające jednocześnie dwa poniżej wymienione kryteria.

Kryterium 1:

- a) bezrobotna młodzież, która w roku kalendarzowym zastosowania wobec niej usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończyła 25 roku życia, lub
- b) osoby długotrwale bezrobotne, które w roku kalendarzowym zastosowania wobec nich usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończyły 26 roku życia, lub
- c) osoby bezrobotne w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie szkoły wyższej, które nie ukończyły 27 roku życia.

Kryterium 2:

- a) osoby wychowujące co najmniej jedno dziecko - do lat 7

Ogółem zaplanowano objąć aktywizacją 200 osób bezrobotnych z powiatu ciechanowskiego – 60, mławskiego - 60, płońskiego - 50 oraz żuromińskiego - 30.

Projekt przewiduje następujące formy aktywizacji zawodowej:

- opracowanie i wdrażanie Indywidualnych Planów Działania,
- świadczenie usług poradnictwa i doradztwa zawodowego oraz pośrednictwa pracy,
- organizację zatrudnienia subsydiowanego, w tym:
  - finansowanie szkoleń,
  - prace interwencyjne,
  - roboty publiczne,
  - staże.

Tadeusz Piętowski

Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Szydłowcu

Zofia Adamczyk – Limanin

Powiatowy Specjalista Partnerstwa Lokalnego

Informacja nt. wdrażania Programu Partnerstwa Lokalnego w powiecie szydłowieckim

Powiat szydłowiecki przystąpił do wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego. Na terenie powiatu przeprowadzono cykl spotkań informacyjnych z zakresu programu, jak również prezentację Strategii Partnerstwa Powiatu Szydłowieckiego.

Spotkania te odbyły się w następujących gminach:

- Urząd Gminy w Jastrzębiu -21.01.2004r., liczba uczestników – 80 osób.
- Urząd Gminy w Mirowie – 03.02.2004r., liczba uczestników – 60 osób.

- Urząd Gminy w Orońsku – 05.02.2004r., liczba uczestników – 50 osób.
- Urząd Gminy w Chlewiskach – 09.02.2004r., liczba uczestników – 25 osób.
- Gmina Szydłowiec – 10.03.2004r., liczba uczestników – 87 osób.

Spotkania cieszyły się dużym zainteresowaniem mieszkańców poszczególnych gmin. Wiele osób chciało wziąć udziału w warsztatach ożywienia gospodarczego, które polegają na zgromadzeniu ludzi ze społeczności lokalnej, aby wspólnie pracowali nad twórczymi rozwiązaniami lokalnych problemów gospodarczych.

Na każdym ze spotkań uczestnikami byli Starosta Powiatu Szydłowieckiego Józef Figarski i Wicestarosta Anna Łękawska.

Na spotkaniach przedstawiono prezentację z zakresu:

1. Lokalnego Ożywienia Gospodarczego,
2. Wzmocnienia konkurencyjności przedsiębiorstw,
3. Organizowania środków finansowych oraz prezentacji strategii Partnerstwa dla powiatu szydłowieckiego której dokonali:

- Regionalny Specjalista Partnerstwa Lokalnego – Tadeusz Piętowski,
- Powiatowy Specjalista Partnerstwa Lokalnego - Zofia Adamczyk – Limanin,
- Powiatowy Specjalista Partnerstwa Lokalnego - Julian Włodarczyk,

W dniu 28.05.2004 r. został podpisany list intencyjny z przedstawicielami miasta i gmin powiatu na rzecz budowy partnerstwa lokalnego i wdrażania wszystkich modułów

przewidzianych w Programie. Został powołany zespół ds. Wdrażania Programu Partnerstwa Lokalnego w powiecie szydłowieckim.

W dniu 5 listopada 2004r. odbył się pierwszy warsztat Lokalnego Ożywienia Gospodarczego, na który przybyli liderzy wszystkich grup społecznych, przedstawiciele organizacji pozarządowych z terenu powiatu szydłowieckiego. W warsztacie tym uczestniczyło 120 osób.

W warsztatach wzięły udział władze gmin, władze starostwa, dyrektor WUP. Warsztaty rozpoczęły się przedstawieniem prezentacji na temat:

- 1) „Możliwości wsparcia rozwoju wsi z Funduszy Strukturalnych”;
- 2) „Szanse i możliwości wsparcia rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw”.

Następnie uczestnicy warsztatów wysłuchali informacji o rynku pracy z ostatnich 2 lat. Bezrobocie w naszym powiecie oscyluje w granicach 40%, w tym 72% ogółu bezrobotnych to ludzie z obszarów wiejskich.

W związku z powyższym dokonano analizy czynnikowej składników gospodarczych w społeczności, która pomogła przeanalizować, jak każdy składnik: dostęp do kapitału, środowisko gospodarcze, infrastruktura, zasoby ludzkie i jakość życia w środowisku lokalnym ma wpływ na warunki prowadzenia działalności gospodarczej na naszym terenie.

W drugim dniu warsztatów (18 listopada 2004r.) uczestniczyło 80 osób, które zapoznały się ze schematem rozwoju gospodarczego, w istotny sposób przedstawiającym stan gospodarki naszego powiatu (zasoby, szanse i straty).

Bazując na tym schemacie grupa dokonała analizy 4 zasad ożywienia gospodarczego tj.:

- Uszczelnianie przecieków,
- Wsparcie istniejących lokalnych firm,
- Zachęcanie do tworzenia nowych firm,
- Rekrutowanie nowych potrzebnych firm.

Następnie przedstawiono, jakie są skuteczne techniki i programy, które społeczność może wykorzystać dla poprawienia swojej lokalnej gospodarki.

Po dwóch warsztatach można dokonać pozytywnej oceny pracy wszystkich zainteresowanych. Można również wyrazić nadzieję, że warsztaty przyczynią się do rozwoju gospodarczego i zmniejszenia bezrobocia.

Warsztaty przygotowali i prowadzili:

Regionalny Specjalista – Tadeusz Piętowski,
Powiatowy Specjalista – Zofia Adamczyk-Limanin,
Pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy w Szydłowcu.

Elżbieta Roszczak

Powiatowy Specjalista Partnerstwa Lokalnego
Powiatowy Urząd Pracy w Łosicach

Informacja nt. wdrażania Programu Partnerstwa Lokalnego w powiecie łosickim

Wdrażanie Programu Partnerstwa Lokalnego rozpoczęliśmy od zorganizowania warsztatów LOKALNEGO OŻYWIENIA GOSPODARCZEGO.

Inicjatorami tego przedsięwzięcia było Starostwo Łosickie oraz Powiatowy Urząd Pracy w Łosicach. Starosta Łosicki oraz Dyrektor PUP są certyfikowanymi, powiatowymi specjalistami partnerstwa lokalnego.

Warsztaty prowadziła Elżbieta Roszczak – Dyrektor PUP, przy pomocy pracowników Instytutu Współpracy i Partnerstwa Lokalnego w Katowicach.

Warsztaty odbyły się w okresie od marca do czerwca bieżącego roku.

Wzięło w nich udział około 60 osób.

Przedsiębiorcy lokalni stanowili 30%, przedstawiciele samorządu gminnego oraz powiatowego też 30%, młodzież 10%, przedstawiciele instytucji infrastruktury 20%, przedstawiciele organizacji gospodarczych i doradczych oraz organizacje pozarządowe -10%.

Wypracowane w trakcie warsztatów projekty gospodarcze to:

1. Łosickie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości,
2. Grzybek - Produkcja Podłoża Pod Pieczarki,
3. Łosickie Centrum Informacji i Promocji Nadbużańskiej,
4. Nadbużańska Żywność.

Korzyści wynikające z realizacji warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego to przede wszystkim uświadomienie istnienia ogromnej potrzeby i chęci mieszkańców do wspólnych kontaktów i pracy na rzecz poprawy jakości życia lokalnej społeczności.

Przedstawiciele wszystkich grup, które brały udział w warsztatach jednomyślnie stwierdzili, że najważniejszym czynnikiem dla rozwoju powiatu jest konieczność podjęcia wszelkich działań zmierzających do utrzymania istniejących i tworzenia nowych miejsc pracy.

W związku z tym uznali za konieczne promocję powiatu i wspieranie przedsiębiorczości.

Dotychczasowe efekty realizacji początków wdrażania Programu Partnerstwa Lokalnego w naszym powiecie:

- powołanie i rejestracja w KRS Łosickiego Stowarzyszenia Rozwoju „EQUUS”,
- tworzenie Łosickiego Centrum Wspierania Przedsiębiorczości,
- przygotowywanie projektu dofinansowania Łosickiego Centrum Wspierania Przedsiębiorczości w ramach dotacji na poddziałanie 1.1.2. Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw,
- w ramach projektu Grzybek powstała spółdzielnia zrzeszająca lokalnych producentów pieczarki, zakupiono plac pod jej działalność, aktualnie wykonywany jest projekt techniczny na dofinansowanie zakupu chłodni, która umożliwi przechowywanie i sprzedaż produktu po wyższych cenach.

Dalsze plany realizacji tego projektu będą dotyczyć przygotowywania warunków do produkcji podłoża, a jest to przedsięwzięcie wymagające bardzo dużych nakładów finansowych oraz koordynacji wielu działań organizacyjnych.

Stowarzyszenie i centrum będą realizować zadania, które wynikają z potrzeb i problemów opracowanych podczas warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego oraz realizować będą wypracowane projekty gospodarcze, mające poprawić sytuację społeczności lokalnej.

Henry Ford był zdania: POZNANIE SIĘ TO POCZĄTEK
TRZYMANIE SIĘ RAZEM - ROZWÓJ
PRACA RAZEM – SUKCES

Grupa aktywnych uczestników warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego poznała się, spotyka i zaczęła pracować – samo to jest już sukcesem.

Zanim stowarzyszenie nie pozyska środków na Centrum Wspierania Przedsiębiorczości, Starostwo i PUP w Łosicach organizują punkt informacji i wspierania przedsiębiorczości promując lokalną przedsiębiorczość na stronie internetowej powiatu.

Planujemy również w najbliższym czasie organizację szkoleń dla lokalnych przedsiębiorców w zakresie pozyskiwania unijnych środków.

Aktualnie przekazujemy ankietę dla przedsiębiorców na temat ich potrzeb i oczekiwań w stosunku do tworzonego Centrum Wspierania Przedsiębiorczości.

Oprócz wspierania przedsiębiorczości, stowarzyszenie zajmie się również realizacją, zaproponowanego w czasie warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego, programu Informacji i Promocji Nadbużańskich terenów Powiatu Łosickiego. Tereny te są piękne i jeszcze za mało znane. Należy znaleźć sposoby na ich uatrakcyjnienie i wypromowanie.

Są to działania konieczne do zrealizowania w najbliższym czasie dla aktywnych mieszkańców naszego powiatu, ponieważ dają szansę na ożywienie gospodarcze.

Lidia Augustyn

Powiatowy Specjalista Partnerstwa Lokalnego
Powiatowy Urząd Pracy w Płocku

Informacja nt. wdrażania Programu Partnerstwa Lokalnego w powiecie płockim

18 listopada 2003 roku w Warszawie zawarto Porozumienie w zakresie Wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego pomiędzy: województwem mazowieckim reprezentowanym przez Adama Struzika, Marszałka Województwa Mazowieckiego i Tomasza Sieradza (Członka Zarządu Województwa Mazowieckiego), a powiatem płockim reprezentowanym przez Starostę Powiatu Michała Boszko i Wicestarostę Jana Ciastek. Instytut Partnerstwa Lokalnego w Katowicach był odpowiedzialny za wdrażanie wersji pilotażowej Modelu Partnerstwa Lokalnego oraz organizował szkolenia w zakresie technik współpracy pomiędzy samorządami, pracodawcami a społecznością lokalną. W ramach tego Programu zostało przeszkolonych dwóch pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w Płocku.

16 lutego br. w Starostwie Powiatowym w Płocku odbyła się prezentacja Programu Partnerstwa Lokalnego przez Jadwigę Olszowską - Urban Prezesa Instytutu Współpracy i Partnerstwa Lokalnego w Katowicach i Aleksandrę Otrębską, pracownika Instytutu. W

spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele władz samorządowych, pracodawcy, organizacje pozarządowe i inne instytucje z terenu Płocka i powiatu płockiego.

Spotkanie zapoczątkowało promocję w/w programu na terenie powiatu płockiego. Cykl spotkań promocyjnych Powiatowy Urząd Pracy przeprowadził we wszystkich gminach powiatu płockiego organizując spotkania z pracodawcami i władzami samorządów gminnych. Powiatowy urząd Pracy przygotował ponad 1000 zaproszeń, w spotkaniach wzięło udział około 30% zaproszonych.

Obecnie trwają przygotowania do wdrożenia I modułu Programu – Warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego. Warsztaty te mają na celu przygotowanie koncepcji projektów ożywienia gospodarczego z naszego terenu, Zastosowanie Modelu Partnerstwa Lokalnego w praktyce integruje partnerów lokalnych – powiaty, gminy, urzędy pracy, organizacje pozarządowe, pracodawców oraz inne instytucje infrastruktury. Stanowi jedną z możliwości tworzenia lokalnego partnerstwa na rzecz zatrudnienia i rozwoju gospodarczego.

Głównym celem programu jest aktywizacja, pobudzenie oraz inicjowanie lokalnych przedsięwzięć gospodarczych, w efekcie których możliwe będzie zwiększenie liczby miejsc pracy na lokalnym rynku.

Powiatowy Urząd Pracy planuje zorganizowanie warsztatów w przyszłym roku.

Barbara Grabowska

Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej

Tomasz Kołodziejczyk

Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowi Mazowieckiej

Informacja nt. wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego w powiecie ostrowskim

Proces wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego na terenie naszego powiatu jest przedsięwzięciem nader złożonym, wymagającym pełnego zaangażowania zarówno ze strony organizatorów, jak i samych uczestników, będących niejednokrotnie beneficjentami pisanych projektów.

Na naszym terenie zaczęliśmy (zgodnie zresztą z utartym schematem) od warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego, które miały pomóc i pomogły określić nasze żywotne potrzeby, słabe i mocne strony oraz zaktywizować potencjał umysłowy lokalnych liderów zarówno sfery biznesu, jak i władz samorządowych.

W sierpniu 2003 roku pojawiła się możliwość ukończenia cyklu szkoleń proponowanych przez Instytut Współpracy i Partnerstwa Lokalnego z Katowic, skierowanego do pracowników PUP oraz struktur Starostwa Powiatowego, po którym wybrane osoby miałyby nosić miano powiatowych specjalistów partnerstwa lokalnego. Po wnikliwym przeanalizowaniu oferty stwierdziliśmy, że warto byłoby wziąć udział w takim przedsięwzięciu. Po cyklu szkoleń stwierdziliśmy (już jako specjaliści), że nie można poprzestać na dyplomach, że z tymi umiejętnościami należy coś zrobić. „Coś” dobrego dla Powiatu. W celu ustalenia dalszych działań odbyło się spotkanie, w którym udział wzięli: Starosta Ostrowski Tadeusz Legacki, Jadwiga Olszowska – Urban – Prezes Instytutu oraz trójka PSPL, czyli Barbara Grabowska – Dyrektor PUP, Iwona Niedzielska – pracownik Starostwa ds. promocji powiatu i Tomasz Kołodziejczyk – doradca zawodowy PUP. Na spotkaniu doszło do ustaleń dotyczących promocji programu w powiecie (wyjazdy do gmin, prezentacje multimedialne dla biznesu, samorządów). Wreszcie zapadła decyzja o przeprowadzeniu cyklu warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego.

3 marca 2004r. nastąpiła jedna z ważniejszych chwil całego procesu wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego – wielka promocja. Przybyło na nią wielu ludzi, którym na sercu leży dobro naszej małej ojczyzny, jaką jest powiat. Swoje przemówienie wygłosił starosta, który objął patronatem całe przedsięwzięcie. Promocja zakończyła się sukcesem, postanowiliśmy więc kuć żelazo póki gorące. Warsztat „A” odbył się 12 maja 2004r. Na warsztatach narysowaliśmy naszą beczkę powiatową, określiliśmy nasze słabe i mocne strony, poczyniliśmy pierwszy bardzo ważny krok w kierunku integracji różnych typów aktywności społecznej (radni – biznes, infrastruktura – banki) itp. Po skompletowaniu i rozesłaniu do każdego z uczestników materiałów z warsztatu „A” ustaliliśmy datę przeprowadzenia

warsztatu „B” na 21 czerwca 2004r. Na warsztacie „B” zapoznaliśmy uczestników z 4 zasadami ożywienia gospodarczego i pod ich kątem przeanalizowaliśmy społeczność powiatu, jego potrzeby oraz możliwości. Zaznaczyć trzeba, że proces integracji postępował płynnie, poszczególne grupy coraz bardziej zapalały się do pracy, a jednostki nastawione sceptycznie coraz łaskawszym okiem patrzyły na inicjatywę partnerstwa lokalnego.

W związku z powyższym, dając czas uczestnikom na wnikliwszą analizę tematu termin kolejnego spotkania ustaliliśmy na 16.08.2004r.

Podczas warsztatu „C” utworzono 4 grupy, które wypracowały propozycje projektów gospodarczych:

GRUPA I

- Centrum integracji, aktywizacji i doradztwa,
- Centrum logistyczno – transportowe,
- Baza wypoczynkowo – turystyczna z wykorzystaniem walorów przyrodniczych regionu i rolnictwa ekologicznego,
- Dom pogodnej jesieni.

GRUPA II

- Zbiórka i unieszkodliwianie azbestu,
- Informatyczne centrum rozwoju powiatu (e-powiat ostrowski),
- Centrum odnowy biologicznej Q11.

GRUPA III

- Bank informacji gospodarczej – wspierający firmy już istniejące bądź pomagający w ich tworzeniu,

- Spółdzielnia przetwórstwa rolno – spożywczego – punkt skupu produktów rolnych i ich przetwórstwo przede wszystkim warzywa i owoce (dżemy, surówki, soki),
- Ośrodek rekreacyjno – wypoczynkowy „Żwirek”,
- Rozwój bazy agroturystycznej.

GRUPA IV

- Zalew Małkiński – utworzenie zbiornika retencyjnego na rzece Bug,
- URUCHOMIENIE UPRAW, ZBIORU, SKUPU, SUSZENIA ZIÓŁ, OWOCÓW, RUNA LEŚNEGO,
- Agroturystyka – utworzenie organizacji zrzeszającej gospodarstwa agroturystyczne.

Po tak imponującej ilości propozycji projektów postanowiliśmy następane warsztaty przeprowadzić po sezonie urlopowym, aby grupy wraz z liderami mogły spokojnie spotkać się i ustalić plan działania – „co zrobić, żeby nasz projekt wygrał i był realizowany jako pierwszy?”

Warsztat „D” odbył się 01.10.2004r. Na nim uczestnicy wypracowali wizję ich zdaniem idealnego powiatu ostrowskiego, która brzmi:

„Powiat ostrowski – w którym dobrze wykształcone społeczeństwo jest przyjazne:

- **mieszkańcom, którzy mają dobre warunki rekreacyjno wypoczynkowe, rozwiniętą agroturystykę i infrastrukturę,**

- **przedsiębiorcą, gdzie lokalne firmy znajdują dobry klimat dla swojego funkcjonowania i dalszego rozwoju”.**

Nadszedł czas prezentacji przez poszczególne grupy swoich projektów, w celu pozyskania jak największej liczby głosów uczestników warsztatów.

A oto lista czterech zwycięskich projektów:

- URUCHOMIENIE UPRAW, ZBIORU, SKUPU, SUSZENIA ZIÓŁ, OWOCÓW, RUNA LEŚNEGO – 2127 punktów,
- Agroturystyka – 1933 punkty,
- Centrum odnowy biologicznej Q11 – 1746 punktów,
- Centrum integracji, aktywizacji i doradztwa – 1484 punkty.

Dla czterech nadmienionych projektów opracowano szacunkowe studium wykonalności.

A oto lista atutów, które skłoniły uczestników warsztatów do głosowania za tym, aby projekt „Partnerstwo dla zdrowia – Ostrowskie Zioła” był realizowany jako pierwszy.

1. Projekt społeczny popierany przez grupy społeczne, bezrobotnych, przedsiębiorców, rolników, młodzieży, emerytów i rencistów.
2. Wykorzystuje doświadczenie, wiedzę, zainteresowania (osoba w grupie jest bezpośrednio zainteresowana realizacją projektu).
3. Projekt nie degradowe środowiska, wymusza o jego dbanie, tworzy nowe miejsca pracy, podwyższa atrakcyjność regionu powiatu.

4. Wykorzystuje zasoby naturalne, gleby, lasy, niewykorzystane budynki (jako suszarnie lub magazyny) i sprzętowe.
5. Środki finansowe do wykorzystania z funduszy strukturalnych, funduszu pracy.
6. Projekt wdrażany przez 3 miesiące .

7. Realizacją projektu zainteresowane jest grono osób, a także przedsiębiorcy, rolnicy, PUP, starostwo, gminy, SGGW, lasy państwowe, banki lokalne.
8. Szerokie poparcie społeczne, ludność rolnicza i bezrobotna.
9. Zagrożeniem mogą być klęski żywiołowe.
10. Beneficjentem projektu będzie społeczność i grupy interesów.
11. W okresie jesienno-zimowym należy przygotować spotkania specjalistów, zainteresowanych przedsiębiorców.
12. Projekt Ziola nie koliduje z innymi projektami i jest stosunkowo tani w realizacji i uatrakcyjnia inne projekty.

W związku z powyższym:

Priorytetem naszych działań jest projekt: „Partnerstwo dla zdrowia – Ostrowskie Ziola”

Planowane działania:

- Powołanie zespołu koordynacyjnego,
- Określenie zadań zespołu koordynacyjnego,
- Określenie beneficjentów ostatecznych.

Arkadiusz Góralczyk

Powiatowy Specjalista Partnerstwa Lokalnego
Starostwo Powiatowe w Mławie

Informacje nt. wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego w powiecie mławskim

Co brakuje, a czego nie, jakie są okazje i możliwości.

W dniu 24 listopada 2004 roku, w Starostwie Powiatowym w Mławie, odbyło się pierwsze spotkanie w ramach warsztatów Ożywienia Gospodarczego, na które przybyło 91 osób, w tym samorządowcy, przedsiębiorcy, bankowcy, przedstawiciele instytucji kultury i oświaty.

Uczestników spotkania podzielono na 5 grup. Pierwsza grupa diagnozowała sytuację pod względem dostępności do kapitału, pozostałe odpowiednio: infrastrukturą, jakością życia oraz zasobami ludzkimi.

Najważniejsze problemy, jakie wskazali uczestnicy, to m.in.: wysokie koszty pracy, brak kapitału, komplikacja przepisów, brak organizacji zrzeszającej mały i średni biznes. Uczestnicy wskazali na atuty, czyli korzystny układ transportowo - drogowy, czyste powietrze, warunki do agroturystyki, dobrze rozwinięte szkolnictwo (pod warunkiem dostosowania go do rynku pracy), w tym funkcjonowanie w Mławie Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej. Wskazali na potrzebę rozbudowy przemysłu spożywczo – przetwórczego, korzystającego z dobrze rozwiniętego rolnictwa.

Pan Piotr Woźniak zaprezentował uczestnikom ofertę dla przedsiębiorców Mazowieckiego Funduszu Poręczeń Kredytowych.

Następne spotkanie przewidziane jest w drugiej połowie stycznia 2005.